

U S T A W A

z dnia

o kierujących pojazdami^{1), 2)}

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa:

- 1) osoby uprawnione do kierowania pojazdami na drogach publicznych oraz na drogach położonych w strefie zamieszkania;
- 2) wymagania w stosunku do osób, o których mowa w pkt 1;
- 3) zasady uzyskiwania i cofania uprawnień do kierowania pojazdami oraz zatrzymywania dokumentów stwierdzających posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami;
- 4) zasady prowadzenia działalności w zakresie uzyskiwania uprawnień, doskonalenia techniki jazdy i badań psychologicznych, związanych z kierowaniem pojazdami;
- 5) zasady wykonywania badań lekarskich i psychologicznych instruktorów, egzaminatorów i kierowców.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) kierowcy, kierującym lub o pojeździe określonego rodzaju – należy przez to rozumieć kierowcę, kierującego i pojazd w znaczeniu określonym w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.³⁾);
- 2) opłacie ewidencyjnej – należy przez to rozumieć opłatę stanowiącą przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców, o którym mowa w art. 80d ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Rozdział 2

Osoby uprawnione do kierowania pojazdami

Art. 2. 1. Kierującym pojazdem może być osoba, która osiągnęła wymagany wiek i jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym oraz spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) posiada umiejętności wymagane do kierowania pojazdem w sposób niezagrażający bezpieczeństwu, nieutrudniający ruchu drogowego i nienarażający kogokolwiek na szkodę oraz odpowiedni dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem;
- 2) odbywa, w ramach szkolenia, pod nadzorem instruktora naukę jazdy odpowiednio przystosowanym pojazdem;
- 3) odbywa, w ramach szkolenia, pod nadzorem osoby towarzyszącej, o której mowa w art. 23

ust. 2, jazdę odpowiednio przystosowanym pojazdem;

- 4) zdaje egzamin państwowy pod nadzorem egzaminatora odpowiednio przystosowanym pojazdem.

2. Osoba niepełnosprawna pod względem fizycznym może być kierującym, jeżeli w wyniku badania lekarskiego nie stwierdzono przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

3. Nie wymaga się dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania rowerem, motorowerem lub pojazdem zaprzęgowym od osoby, która ukończyła 18 lat.

Art. 3. 1. Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów składającym się z pojazdu silnikowego i przyczepy (naczepy) jest odpowiednio:

1) wydane w kraju:

- a) prawo jazdy,
- b) pozwolenie wojskowe,
- c) międzynarodowe prawo jazdy;

2) wydane za granicą:

- a) krajowe lub międzynarodowe prawo jazdy, określone w Konwencji o ruchu drogowym, sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r. (Dz. U. z 1988 r. Nr 5, poz. 40 i 44),
- b) międzynarodowe prawo jazdy, określone w Konwencji o ruchu drogowym, podpisanej w Genewie dnia 19 września 1949 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 54, poz. 321 i 322),

- c) krajowe prawo jazdy wydane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 3) zagraniczny dokument wojskowy, określony w umowach międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

2. Kierujący może posiadać tylko jedno ważne prawo jazdy. Przepis ten nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy oraz krajowego prawa jazdy osoby, o której mowa w art. 8 ust. 3.

Art. 4. 1. Prawo jazdy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. a, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów:

- 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) w ruchu międzynarodowym na terytorium:
 - a) państwa-strony konwencji, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a,
 - b) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym

– z wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym.

2. Pozwolenie wojskowe stwierdza posiadanie przez żołnierza zasadniczej służby wojskowej uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów, będącym w dyspozycji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Międzynarodowe prawo jazdy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów w ruchu międzynarodowym na terytorium państw-stron konwencji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, z wyjątkiem kierowania ciągnikiem rolniczym. Międzynarodowe prawo jazdy jest ważne łącznie z krajowym prawem jazdy.

4. Prawo jazdy, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia stałego lub czasowego pobytu.

5. Zagraniczny dokument wojskowy stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie określonym w umowach międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 5. 1. Prawo jazdy stwierdza posiadanie uprawnień do kierowania:

- 1) kategorii A1 – motocyklem o pojemności skokowej silnika nieprzekraczającej 125 cm³ i mocy nieprzekraczającej 11 kW;
- 2) kategorii A:
 - a) motocyklem, z zastrzeżeniem ust. 2,
 - b) zespołem pojazdów złożonym z motocykla i przyczepy;
- 3) kategorii B1 – trójkołowym lub czterokołowym pojazdem samochodowym o masie własnej nieprzekraczającej 550 kg, z wyjątkiem motocykla;

4) kategorii B:

- a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu lub motocykla,
- b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej,
- c) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy innej niż lekka, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza masy własnej pojazdu ciągnącego, o ile łączna dopuszczalna masa całkowita zespołu tych pojazdów nie przekracza 3,5 t;

5) kategorii C1:

- a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t i nieprzekraczającej 7,5 t, z wyjątkiem autobusu,
- b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej;

6) kategorii C:

- a) pojazdem samochodowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu,

- b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej;

7) kategorii D1:

- a) autobusem przeznaczonym konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 17 osób łącznie z kierowcą,
- b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej;

8) kategorii D:

- a) autobusem,
- b) zespołem pojazdów złożonym z pojazdu, o którym mowa w lit. a, oraz z przyczepy lekkiej;

9) kategorii T:

- a) ciągnikiem rolniczym lub pojazdem wolnobieżnym,
- b) zespołem pojazdów złożonym z ciągnika rolniczego oraz z przyczepy (z przyczep);

10) kategorii B+E, C+E lub D+E – pojazdem określonym odpowiednio w prawie jazdy kategorii B, C lub D, łącznie z przyczepą (z przyczepami);

11) kategorii C1+E – zespołem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w prawie jazdy kategorii C1 i przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej

nieprzekraczającej masy własnej pojazdu ciągnącego;

- 12) kategorii D1+E – zespołem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w prawie jazdy kategorii D1 i przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej masy własnej pojazdu ciągnącego;
- 13) kategorii B i C1+E, B i D1+E, B i C+E lub B i D+E – zespołem pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii B+E;
- 14) kategorii C+E i D – zespołem pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii D+E.

2. Motocyklem o mocy większej niż 25 kW lub o stosunku mocy do masy własnej wyższym od 0,16 kW/kg może kierować:

- 1) osoba posiadająca prawo jazdy kategorii A przez okres dłuższy niż 2 lata albo
- 2) osoba posiadająca prawo jazdy kategorii A, która ukończyła 24 lata.

3. Przepis ust. 2 pkt 2 nie dotyczy policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz żołnierzy, kierujących motocyklami służbowymi.

4. Prawo jazdy kategorii B, C1, C, D1 i D uprawnia do kierowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ciągnikiem rolniczym i pojazdem wolnobieżnym.

5. Przepis ust. 1 i ust. 2 pkt 1 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

6. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, w sposób odmienny od przepisów ust. 1:

- 1) kategorii pozwolenia wojskowego uprawniającej do kierowania pojazdami specjalnymi i pojazdami używanymi do celów specjalnych;
- 2) dodatkowe wymagania w stosunku do żołnierzy kierujących pojazdami, o których mowa w pkt 1.

7. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 6, należy uwzględnić:

- 1) potrzebę posiadania szczególnych kwalifikacji przez osoby wykonujące zadania związane z obronnością państwa;
- 2) wymagania w stosunku do uprawnień żołnierzy biorących udział w misjach pokojowych poza granicami kraju;
- 3) potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Art. 6. 1. Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania:

- 1) tramwajem – jest pozwolenie na kierowanie tramwajem;
- 2) rowerem – jest karta rowerowa, karta motorowerowa lub prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T – w przypadku osób, które nie ukończyły 18 lat;
- 3) motorowerem – jest karta motorowerowa lub prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T – w przypadku osób, które nie ukończyły 18 lat;

- 4) pojazdem zaprzęgowym – jest karta rowerowa, karta motorowerowa lub prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T – w przypadku osób, które nie ukończyły 18 lat.

2. Kierujący może posiadać tylko jedno ważne pozwolenie na kierowanie tramwajem.

Art. 7. Wymagany minimalny wiek do kierowania:

1) pojazdem silnikowym wynosi:

- a) 16 lat – dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A1, B1 i T,
- b) 18 lat – dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii A, B, B+E, C1, C1+E, C i C+E,
- c) 21 lat – dla pojazdów określonych w prawie jazdy kategorii D1, D1+E, D i D+E, z zastrzeżeniem lit. d,
- d) 19 lat – dla pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej określonych w pozwoleniu wojskowym kategorii D1 i D;

2) tramwajem wynosi 21 lat;

3) pojazdem zaprzęgowym wynosi 15 lat;

4) motorowerem wynosi 13 lat;

5) rowerem jednoosobowym wynosi 10 lat;

6) rowerem przystosowanym konstrukcyjnie do kierowania przez osobę niepełnosprawną wynosi 13 lat;

7) rowerem wieloosobowym lub przewożącym inną osobę wynosi 17 lat.

Rozdział 3

Wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami

Art. 8. 1. Prawo jazdy jest wydawane, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, przez starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o ten dokument.

2. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane za opłatą przez każdego starostę na podstawie krajowego prawa jazdy. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane na okres 3 lat, nie dłużej jednak niż na okres ważności krajowego prawa jazdy.

3. Szefom i cudzoziemskiemu personelowi przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i misji specjalnych państw obcych oraz organizacji międzynarodowych, korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych bądź powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych lub na zasadzie wzajemności, oraz innym osobom korzystającym z tych przywilejów i immunitetów, uprawnienie do kierowania pojazdem wydaje nieodpłatnie – nie zatrzymując prawa jazdy wydanego w państwie wysyłającym – marszałek województwa mazowieckiego, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych.

4. Pozwolenie wojskowe jest wydawane żołnierzom zasadniczej służby wojskowej, na czas służby, nie dłużej jednak niż na rok, przez dowódcę jednostki wojskowej prowadzącej szkolenie kierowców.

5. Pozwolenie wojskowe, na wniosek osoby posiadającej ten dokument, jest wymieniane na prawo jazdy odpowiedniej kategorii, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej:

- 1) po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej;
- 2) podczas pełnienia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli wraz z wnioskiem osoba zainteresowana złoży dokument wydany przez organ wojskowy o zakwalifikowaniu żołnierza do służby poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Osoba, o której mowa w ust. 5 pkt 1, jest obowiązana dołączyć do wniosku o wymianę pozwolenia wojskowego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia i kursu, o których mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1.

7. Wymiana pozwolenia wojskowego jest dokonywana przez starostę, o którym mowa w ust. 1.

8. Pozwolenie wojskowe kategorii D jest wymieniane na prawo jazdy tej kategorii, po osiągnięciu przez osobę posiadającą pozwolenie wojskowe wieku, o którym mowa w art. 7 pkt 1 lit. c.

9. Opłata, o której mowa w ust. 1 i 2, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód powiatu.

Art. 9. 1. Prawo jazdy jest wydawane osobie, która:

- 1) osiągnęła wiek wymagany do prawa jazdy danej kategorii;
- 2) uzyskała orzeczenie:
 - a) lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
 - b) psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem – nie dotyczy prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B i B+E;

- 3) odbyła szkolenie wymagane do prawa jazdy danej kategorii;
- 4) zdała egzamin państwowy wymagany do prawa jazdy danej kategorii;
- 5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym ze względu na swoje więzi osobiste lub zawodowe albo przedstawi zaświadczenie, że studiuje od co najmniej sześciu miesięcy.

2. Osoba, która nie ukończyła 18 lat, może uzyskać prawo jazdy kategorii A1, B1 lub T za pisemną zgodą rodziców lub opiekunów.

3. Dodatkowym warunkiem wymaganym do wydania prawa jazdy:

- 1) kategorii C, C1, D lub D1 – jest spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, określonych dla prawa jazdy kategorii B;
- 2) kategorii B+E, C+E, C1+E, D+E lub D1+E – jest spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, określonych odpowiednio dla prawa jazdy kategorii B, C, C1, D lub D1.

4. Dodatkowym warunkiem wymaganym do wydania prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B i B+E osobie, wobec której została wydana decyzja o cofnięciu prawa jazdy w trybie art. 101 ust. 1 pkt 4 lub 5, jest uzyskanie orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem.

5. Przepisy ust. 1, 3 i 4 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

Art. 10. 1. Zabrania się wydania prawa jazdy osobie:

- 1) u której w wyniku badania lekarskiego stwierdzono aktywną formę uzależnienia od alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu;
- 2) w stosunku do której został orzeczony prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych – w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) w stosunku do której wydano decyzję o cofnięciu lub zatrzymaniu prawa jazdy – w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji;
- 4) posiadającej inny dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o prawa jazdy kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem prawo jazdy kategorii B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem prawo jazdy kategorii B lub prawo jazdy odpowiedniej kategorii C1, C, D1 lub D.

3. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu lub zatrzymaniu prawa jazdy

obejmującego swoim zakresem prawo jazdy kategorii B;

- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu lub zatrzymaniu prawa jazdy obejmującej swoim zakresem prawo jazdy kategorii B lub prawo jazdy odpowiedniej kategorii C1, C, D1 lub D.

4. Przepis ust. 1 pkt 4 nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy oraz prawa jazdy posiadanego przez osoby, o których mowa w art. 8 ust. 3.

5. Przepisy ust. 1-3 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

Art. 11. 1. Prawo jazdy może zawierać wymagania lub ograniczenia wynikające:

- 1) ze stanu zdrowia kierowcy;
- 2) z możliwości prowadzenia określonego pojazdu;
- 3) z przepisów ustawy.

2. Wymagania lub ograniczenia mogą dotyczyć:

- 1) stosowania korekty lub ochrony wzroku;
- 2) stosowania korekty słuchu;
- 3) stosowania protezy lub szyny ortopedycznej;
- 4) możliwości ograniczonego korzystania z pojazdu;
- 5) konieczności modyfikacji lub dostosowania pojazdu;

- 6) ograniczenia uprawnienia do wskazanych pojazdów;
- 7) dodatkowego oznakowania pojazdu;
- 8) terminu ważności prawa jazdy.

3. Prawo jazdy kategorii A1, A, B1, B, B+E jest wydawane:

- 1) bezterminowo – jeżeli orzeczenie lekarskie, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 lit. a, nie zawiera ograniczeń terminu ważności;
- 2) na okres wynikający z terminu ważności orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 lit. a.

4. Prawo jazdy kategorii C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E oraz D+E jest wydawane na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z terminu ważności orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2.

5. Ważność prawa jazdy jest przedłużana przez starostę w zakresie:

- 1) kategorii A1, A, B1, B, B+E – po przedłożeniu orzeczenia lekarskiego wydanego na podstawie badania lekarskiego, o którym mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2;
- 2) kategorii C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E oraz D+E – po przedłożeniu:
 - a) orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, wydanego na podstawie badań, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2 oraz art. 81 ust. 1 pkt 2, albo

- b) orzeczenia stwierdzającego brak przeciwwskazań lekarskich do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy i orzeczenia psychologicznego stwierdzającego brak przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy, o których mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088, z późn. zm.⁴⁾).

6. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio do prawa jazdy określonej kategorii.

7. Ważność prawa jazdy w zakresie określonej kategorii jest przedłużana, za opłatą, o której mowa w art. 8 ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, w formie wymiany prawa jazdy. Do wymiany prawa jazdy stosuje się przepisy ust. 1-5 oraz art. 10 ust. 1-3.

8. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się do pozwolenia wojskowego.

Art. 12. 1. Osoba posiadająca krajowe prawo jazdy wydane za granicą może otrzymać prawo jazdy odpowiedniej kategorii, za opłatą, o której mowa w art. 8 ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, po zwrocie zagranicznego dokumentu organowi wydającemu prawo jazdy. Jeżeli prawo jazdy wydane za granicą nie jest określone w konwencjach o ruchu drogowym, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. a i b, dodatkowym warunkiem otrzymania polskiego prawa jazdy jest złożenie z wynikiem pozytywnym części teoretycznej egzaminu państwowego i przedstawienie uwierzytelnionego tłumaczenia zagranicznego dokumentu. Warunek ten nie dotyczy krajowego prawa jazdy wydanego w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia

o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

2. Jeżeli prawo jazdy wydane za granicą zawiera ograniczenie terminu ważności lub inne ograniczenie, o którym mowa w art. 11 ust. 2, ograniczenie to uwzględnia się w wydawanym prawie jazdy.

3. Minister właściwy do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wydawania praw jazdy, w stosunku do obywateli niektórych państw, odmienne niż te, o których mowa w ust. 1, kierując się zasadą wzajemności.

Art. 13. 1. Starosta dokonuje w prawie jazdy wpisu potwierdzającego odbycie kwalifikacji wstępnej lub szkolenia okresowego, o których mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

2. Wpis jest dokonywany na pisemny wniosek kierowcy, na podstawie przedłożonych kopii:

- 1) świadectwa kwalifikacji zawodowej potwierdzającego ukończenie kwalifikacji wstępnej albo świadectwa kwalifikacji zawodowej potwierdzającego ukończenie szkolenia okresowego,
- 2) orzeczenia lekarskiego, stwierdzającego brak przeciwwskazań lekarskich do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy,
- 3) orzeczenia psychologicznego stwierdzającego brak przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy
– określonych w przepisach ustawy, o której mowa w ust. 1.

3. Wpis dokonywany jest w formie wymiany prawa jazdy na okres 5 lat, liczony od daty wydania świadectwa kwalifikacji zawodowej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, przy czym termin ten nie może być dłuższy niż okres ważności orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, o których mowa w tej ustawie.

4. Za dokonanie wpisu, o którym mowa w ust. 1, pobiera się opłaty, o których mowa w art. 8 ust. 1.

Art. 14. 1. Pozwolenie na kierowanie tramwajem jest wydawane, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, przez starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o ten dokument. Do wydawania pozwolenia na kierowanie tramwajem stosuje się przepisy art. 10 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i 2.

2. Pozwolenie może uzyskać osoba, która:

- 1) osiągnęła wymagany wiek do kierowania tramwajem;
- 2) uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem i orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) odbyła wymagane szkolenie;
- 4) zdała egzamin państwowy wymagany do pozwolenia.

3. Pozwolenie na kierowanie tramwajem jest wydawane na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z terminu ważności orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, o których mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Ważność pozwolenia na kierowanie tramwajem jest przedłużana przez starostę po przedłożeniu orzeczenia lekarskiego i psychologicznego wydanego na podstawie badań, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2 oraz art. 81 ust. 1 pkt 2.

5. Ważność pozwolenia na kierowanie tramwajem jest przedłużana, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, w formie wymiany tego dokumentu. Do wymiany pozwolenia stosuje się przepisy ust. 1-3.

6. Opłata, o której mowa w ust. 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód powiatu.

Art. 15. 1. Karta rowerowa jest wydawana nieodpłatnie:

- 1) uczniom szkoły podstawowej – przez dyrektora szkoły;
- 2) pozostałym osobom – przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego lub przedsiębiorcę prowadzącego ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

2. Kartę rowerową może uzyskać osoba, która:

- 1) osiągnęła wymagany wiek;
- 2) wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami odpowiednio podczas zajęć szkolnych, zajęć prowadzonych przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub zajęć prowadzonych przez ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

Art. 16. 1. Kartę motorowerową wydaje za opłatą:

- 1) dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
- 2) przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań;
- 3) dyrektor gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej.

2. Kartę motorowerową może uzyskać osoba, która:

- 1) osiągnęła wymagany wiek do kierowania motorowerem;
- 2) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dla osób ubiegających się o kartę motorowerową organizowany przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań – w przypadku dokumentu wydawanego przez podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2;
- 3) wykazała się podczas zajęć szkolnych niezbędnymi kwalifikacjami – w przypadku dokumentu wydawanego przez dyrektora, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Opłata, o której mowa w ust. 1, stanowi przychód jednostki wydającej kartę motorowerową.

Art. 17. 1. Osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem jest obowiązana zawiadomić starostę, w terminie nieprzekraczającym 30 dni, o utracie tego dokumentu,

o zniszczeniu tego dokumentu w stopniu powodującym nieczytelność, a także o zmianie stanu faktycznego wymagającego zmiany danych w nim zawartych.

2. Na wniosek osoby uprawnionej, w sytuacji, o której mowa w ust. 1, starosta wydaje, za opłatą, o której mowa w art. 8 ust. 1 lub w art. 14 ust. 1 odpowiednio do rodzaju dokumentu, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, wtórnik dokumentu pod warunkiem:

- 1) złożenia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, oświadczenia o utracie dokumentu;
- 2) zwrotu zniszczonego dokumentu albo
- 3) zwrotu dokumentu wymagającego zmiany danych.

3. Osoba, która odzyskała utracony dokument, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązana zwrócić go staroście.

4. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, organem właściwym w sprawach określonych w ust. 1-3 jest marszałek województwa mazowieckiego.

5. W przypadku utraty lub zniszczenia pozwolenia wojskowego wtórnik tego dokumentu wydaje dowódca jednostki wojskowej, który wydał pozwolenie wojskowe. Wtórnik pozwolenia wojskowego wydaje się nieodpłatnie.

6. W przypadku utraty lub zniszczenia karty rowerowej lub motorowerowej wtórniki tych dokumentów wydaje jednostka, która wydała te dokumenty. Przy czym wtórnik:

- 1) karty rowerowej – wydaje się nieodpłatnie;
- 2) karty motorowerowej – wydaje się za opłatą, o której mowa w art. 16 ust. 1.

Art. 18. Minister właściwy do spraw transportu dokonuje, w trybie określonym przepisami o zamówieniach publicznych, wyboru:

- 1) producenta blankietów praw jazdy, który jednocześnie będzie dokonywał ich personalizacji i dystrybucji;
- 2) producenta blankietów międzynarodowych praw jazdy;
- 3) producenta pozwoleń na kierowanie tramwajem, kart rowerowych i motorowerowych.

Art. 19. 1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami oraz ich opis;
- 2) szczegółowe czynności organów i innych jednostek w sprawach związanych z wydawaniem dokumentów, cofaniem i przywracaniem uprawnień do kierowania pojazdami oraz wzory dokumentów stosowanych w tych sprawach;
- 3) wysokość opłaty za wydanie prawa jazdy, pozwolenia na kierowanie tramwajem i karty motorowerowej.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić:

- 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;

- 2) konieczność prawidłowego zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem, przerobieniem lub kradzieżą;
- 3) konieczność zapewnienia sprawności procedur administracyjnych;
- 4) koszty produkcji i dystrybucji dokumentów oraz koszty rzeczowe i osobowe związane z ich wydaniem.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb wydawania pozwolenia wojskowego, a także jego wzór i opis.

4. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, należy uwzględnić konieczność:

- 1) zapewnienia sprawności procedur administracyjnych w zakresie regulowanym w rozporządzeniu;
- 2) zapewnienia zgodności pozwolenia wojskowego z obowiązującym podziałem kategorii prawa jazdy;
- 3) prawidłowego zabezpieczenia dokumentów przed podrobieniem, przerobieniem lub kradzieżą.

Rozdział 4

Szkolenie osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami

Art. 20. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem może rozpocząć szkolenie nie

wcześnie niż 3 miesiące przed osiągnięciem minimalnego wieku, o którym mowa w art. 7, wymaganego od kierującego pojazdem objętym tym uprawnieniem, a jeżeli osobą tą jest uczeń uczestniczący w zajęciach szkolnych w szkole kształcącej w zawodzie, dla którego podstawa programowa kształcenia przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym, okres ten wynosi 12 miesięcy.

2. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy kategorii B, po ukończeniu 16. roku życia, może rozpocząć szkolenie w formie obejmującej jazdę z osobą towarzyszącą.

Art. 21. 1. Zabrania się szkolenia osoby:

- 1) niespełniającej wymagań w zakresie wieku;
- 2) wobec której orzeczono prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych – w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) wobec której wydano decyzję o cofnięciu lub zatrzymaniu uprawnienia do kierowania pojazdem – w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji;
- 4) nieposiadającej:
 - a) orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
 - b) orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem – nie dotyczy prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B i B+E.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem prawo jazdy kategorii B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem prawo jazdy kategorii B lub prawo jazdy odpowiedniej kategorii C1, C, D1 lub D.

3. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się także wobec osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu lub zatrzymaniu uprawnienia do kierowania pojazdem obejmującej swoim zakresem prawo jazdy kategorii B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu lub zatrzymaniu uprawnienia do kierowania pojazdem obejmującej swoim zakresem prawo jazdy kategorii B lub prawo jazdy odpowiedniej kategorii C1, C, D1 lub D.

Art. 22. 1. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem odbywa się w formie:

- 1) kursu – w zakresie prawa jazdy dowolnej kategorii oraz pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 2) kursu rozszerzonego o jazdy z osobą towarzyszącą, zwanego dalej „kursem rozsze-

rzonym” – w zakresie prawa jazdy kategorii B;

- 3) zajęć szkolnych – w zakresie prawa jazdy dowolnej kategorii, z wyłączeniem prawa jazdy kategorii A1 i A.

2. Szkolenie dla osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy obejmuje:

- 1) przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń naukę:
 - a) teoretycznych podstaw kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym,
 - b) podstawowych obowiązków i praw kierującego pojazdem;
- 2) naukę praktycznego kierowania pojazdem, zwaną dalej „nauką jazdy”, przeprowadzaną:
 - a) na placu manewrowym,
 - b) w ruchu miejskim oraz
 - c) w ruchu poza obszarem zabudowanym;
- 3) naukę udzielania pierwszej pomocy przeprowadzaną w formie wykładów i zajęć praktycznych;
- 4) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, zwane dalej „egzaminem wewnętrznym”.

3. Egzamin wewnętrzny jest przeprowadzany po ukończeniu zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu wewnętrznego, warunkiem ponownego przystąpienia do egzaminu wewnętrznego jest udział w dodatkowych zajęciach.

4. Szkolenie osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw kierowania tramwajem, uczestnictwa w ruchu drogowym i obsługi technicznej tramwaju przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń sprawdzających wiedzę;
- 2) naukę praktycznego kierowania tramwajem;
- 3) naukę udzielania pierwszej pomocy przeprowadzaną w formie wykładów i zajęć praktycznych.

5. Czas poświęcony na przeprowadzenie zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3 i ust. 4, powinien być dostosowany do umiejętności i predyspozycji osoby szkolonej, nie krótszy jednak od minimalnych wymagań określonych dla danej kategorii prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem.

6. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem może wziąć udział w dodatkowych zajęciach w przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu państwowego.

7. Przepisy ust. 1 pkt 1, ust. 2, 3, 5 i 6 stosuje się do szkolenia osób ubiegających się o wydanie pozwolenia wojskowego.

Art. 23. 1. Kurs rozszerzony oprócz zajęć, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1-3, oraz egzaminu wewnętrznego obejmuje ponadto:

- 1) zajęcia przeznaczone dla osoby towarzyszącej;
- 2) jazdę osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy z osobą towarzyszącą, prowadzoną pod nadzorem ośrodka szkolenia kierowców.

2. Osobą towarzyszącą może być wyłącznie osoba:

- 1) w wieku od 28 do 65 lat;
- 2) pozostająca z osobą ubiegającą się o wydanie prawa jazdy w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa, do drugiego stopnia włącznie;
- 3) która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za czyn stanowiący przestępstwo lub wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- 4) posiadająca w sposób udokumentowany pojazd samochodowy przez okres co najmniej 5 lat;
- 5) posiadająca prawo jazdy kategorii B przez okres co najmniej 7 lat;
- 6) która ukończyła zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
- 7) posiadająca zaświadczenie wydane przez ośrodek szkolenia kierowców o spełnianiu warunków, o których mowa w pkt 1-6.

3. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy kategorii B może rozpocząć jazdę z osobą towarzyszącą, po uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu wewnętrznego i otrzymaniu od ośrodka szkolenia kierowców zaświadczenia o dopuszczeniu do jazdy z osobą towarzyszącą.

4. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy kategorii B podczas jazdy z osobą towarzyszącą jest obowiązana mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu zaświadczenie, o którym mowa w ust. 3.

5. Okres, w którym osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy kategorii B jeździ z osobą towarzyszącą, nie może być krótszy niż jeden rok, nie dłuższy jednak niż dwa lata.

6. Podczas jazdy z osobą towarzyszącą zabrania się:

- 1) wyjeżdżania poza granice Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) ciągnięcia przyczep;
- 3) ruchu po autostradzie;
- 4) przekraczania prędkości:
 - a) 50 km/h na obszarze zabudowanym,
 - b) 80 km/h poza obszarem zabudowanym.

7. Nadzór ośrodka szkolenia kierowców nad wykonywaniem jazdy z osobą towarzyszącą polega na organizowaniu obowiązkowych spotkań dla osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy i osoby towarzyszącej, podczas których omawiane są wykonywane w trakcie jazd zadania. Terminy spotkań wyznacza ośrodek szkolenia kierowców, przy czym spotkania powinny być przeprowadzane co najmniej raz na dwa miesiące.

Art. 24. 1. Nauka jazdy prowadzona jest pojazdem:

- 1) odpowiadającym wymaganiom określonym dla danej kategorii prawa jazdy lub dla pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 2) oznakowanym kwadratową tablicą barwy niebieskiej z białą literą „L”.

2. Jazda z osobą towarzyszącą prowadzona jest samochodem osobowym:

- 1) oznakowanym kwadratową nalepką barwy zielonej z białą literą „L” umieszczoną z przodu i z tyłu pojazdu;

2) wyposażonym dodatkowo w podwójne lusterka (zewnątrzne i wewnętrzne) oraz w montowany fabrycznie w miejscu łatwo dostępnym od strony pasażera hamulec awaryjny.

3. Spełnienie odpowiednich wymagań przez pojazdy, o których mowa w ust. 1 i 2, z wyłączeniem tramwaju, potwierdza adnotacja w dowodzie rejestracyjnym pojazdu, dokonywana przez starostę, na podstawie pozytywnego wyniku badania technicznego przeprowadzonego przez stację kontroli pojazdów określoną w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Art. 25. 1. Podczas jazdy osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, wobec nadzorujących jazdę, instruktora lub osoby towarzyszącej stosuje się przepisy dotyczące kierującego pojazdem, w szczególności w zakresie:

- 1) dokumentów wymaganych do kierowania i używania pojazdu;
- 2) zawartości w organizmie alkoholu lub podobnie działającego środka.

2. Instruktor niezależnie od dokumentów wymaganych od kierującego pojazdem jest obowiązany posiadać przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu legitymację instruktora.

3. Osoba towarzysząca niezależnie od dokumentów wymaganych od kierującego pojazdem jest obowiązana posiadać przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu zaświadczenie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 pkt 7.

4. Zabrania się prowadzenia zajęć z osobą ubiegającą się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, która znajduje się w stanie po użyciu alkoholu, stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu innego środka działającego podobnie do alkoholu.

5. Przepisy ust. 1, 2 i 4 stosuje się do szkolenia osób ubiegających się o wydanie pozwolenia wojskowego.

Art. 26. 1. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy w formie kursu jest prowadzone przez:

- 1) ośrodek szkolenia kierowców – jednostkę organizacyjną przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców;
- 2) jednostkę wojskową – w zakresie szkolenia żołnierzy na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) jednostkę podległą lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych – w zakresie szkolenia osób na potrzeby tej jednostki.

2. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii B w formie kursu rozszerzonego jest prowadzone przez ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

3. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy w formie zajęć szkolnych jest prowadzone dla uczniów (słuchaczy) przez szkołę, jeżeli w podstawie programowej kształcenia w danym zawodzie jest przewidziane uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym.

4. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia wojskowego w formie kursu jest prowadzone przez jednostkę wojskową.

5. Szkolenie osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem organizowane jest przez podmiot wykonujący przewozy tramwajem.

6. Zajęcia podczas szkolenia prowadzą:

- 1) zatrudniony w ośrodku szkolenia instruktor lub będący instruktorem przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców – w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 i 2 i ust. 3 oraz w art. 23 ust. 1 pkt 1;
- 2) nauczyciel posiadający uprawnienia instruktora – w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 i 2;
- 3) osoba, o której mowa w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410) – w zakresie, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 3.

7. Zajęcia, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1, mogą być prowadzone przez wykładowcę.

8. Instruktor lub wykładowca prowadzi zajęcia wyłącznie w zakresie prawa jazdy odpowiedniej kategorii lub pozwolenia na kierowanie tramwajem odpowiednio do posiadanych uprawnień.

9. Ośrodek szkolenia kierowców prowadzi szkolenie wyłącznie na terenie powiatu, w którym został zgłoszony do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w art. 28 ust. 1. Przepisu nie stosuje się do:

- 1) nauki jazdy przeprowadzanej w ruchu miejskim oraz w ruchu poza obszarem zabudowanym – dla szkolenia w zakresie prawa jazdy dowolnej kategorii;

- 2) nauki jazdy przeprowadzanej na placu manewrowym – dla szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii B+E, C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E lub D+E;
- 3) jazdy osoby ubiegającej się o wydanie prawa jazdy kategorii B z osobą towarzyszącą, przeprowadzanej w ramach kursu rozszerzonego.

Art. 27. 1. Kierownik ośrodka szkolenia kierowców lub innego podmiotu prowadzącego szkolenie w formie kursu jest obowiązany:

- 1) przedstawić staroście najpóźniej w dniu rozpoczęcia kursu informację o terminie, czasie i miejscu, w których prowadzone będą zajęcia, wraz z listą uczestników kursu;
- 2) prowadzić dokumentację kursu;
- 3) przekazywać staroście, w terminie 14 dni od dnia zakończenia kursu i wydania zaświadczeń o jego ukończeniu, następujące dane osób, które ukończyły kurs:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument,
 - d) adres zamieszkania,

- e) zakres ukończonego kursu,
 - f) imię i nazwisko instruktora, który prowadził zajęcia, jego numer ewidencyjny oraz numer ewidencyjny jednostki szkolącej;
- 4) umożliwić osobie upoważnionej przez starostę przeprowadzenie kontroli wymaganej dokumentacji, kontroli prowadzonych zajęć oraz uczestnictwo w tych zajęciach;
- 5) składać staroście wymagane dokumenty zawierające informację o przeprowadzonych kursach:
- a) do dnia 31 stycznia każdego roku – w zakresie dotyczącym poprzedniego roku,
 - b) w terminie 14 dni od dnia, w którym przedsiębiorca zrezygnował z prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców lub w którym wydano decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka szkolenia kierowców – w zakresie dotyczącym okresu od dnia 1 stycznia bieżącego roku do tego dnia.

2. Przepis ust. 1 pkt 1, 4 i 5 nie dotyczy jednostek, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3.

3. Ośrodek szkolenia kierowców lub inny podmiot prowadzący szkolenie wydaje osobie ubiegającej się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, jeżeli osoba ta:

- 1) uczestniczyła:

a) w minimum 80% przewidzianych w programie zajęć, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1,

b) we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 2 i 3;

2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu wewnętrznego.

4. Ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia osobie uczestniczącej w kursie rozszerzonym, jeżeli osoba ta:

1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 3;

2) kierowała pojazdem z osobą towarzyszącą przez okres co najmniej roku;

3) uczestniczyła wraz z osobą towarzyszącą we wszystkich spotkaniach, o których mowa w art. 23 ust. 7;

4) osiągnęła wiek 17 lat i 11 miesięcy.

5. Zaświadczenia, o których mowa w ust. 3 i 4, podpisują:

1) instruktor prowadzący zajęcia z osobą, której dotyczy zaświadczenie;

2) kierownik ośrodka szkolenia kierowców lub kierownik innego podmiotu prowadzącego szkolenie.

6. Przepisy ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 i 5 stosuje się do szkolenia osób ubiegających się o wydanie pozwolenia wojskowego.

Rozdział 5

Ośrodki szkolenia kierowców i inne podmioty prowadzące szkolenie

Art. 28. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.⁵⁾) i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców.

2. Ośrodek szkolenia kierowców może prowadzić przedsiębiorca, który:

- 1) posiada infrastrukturę wymaganą w stosunku do ośrodka szkolenia kierowców, a w szczególności:
 - a) salę wykładową, pomieszczenie biurowe i punkt obsługi interesantów,
 - b) plac manewrowy oraz
 - c) pojazd przeznaczony do nauki jazdy
– odpowiednie do zakresu prowadzonego szkolenia;
- 2) zatrudnia w ośrodku szkolenia kierowców co najmniej jednego instruktora posiadającego uprawnienia pozwalające na prowadzenie szkolenia w zakresie prawa jazdy kategorii określonej we wniosku, o którym mowa w ust. 4, lub sam jest instruktorem;
- 3) posiada w ośrodku szkolenia kierowców zbiory przepisów ruchu drogowego oraz pomoce

dydaktyczne właściwe do rodzaju prowadzonego szkolenia wpisane na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw transportu;

- 4) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów – dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej;
- 5) ustanowił doradcę do spraw pedagogicznych, o którym mowa w art. 43.

3. Infrastruktura ośrodka szkolenia kierowców, o której mowa w ust. 2 pkt 1, jest położona na terenie jednego powiatu, z wyłączeniem placu manewrowego, o którym mowa w art. 26 ust. 9 pkt 2. Plac ten może być położony na terenie sąsiedniego powiatu.

4. Organem prowadzącym rejestr, o którym mowa w ust. 1, jest starosta właściwy ze względu na miejsce położenia infrastruktury ośrodka szkolenia kierowców, z wyłączeniem placu manewrowego, o którym mowa w art. 26 ust. 9 pkt 2.

5. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) numer w ewidencji działalności gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym – o ile są wymagane;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy – o ile taki posiada;

- 4) oznaczenie i adres ośrodka szkolenia kierowców;
- 5) adresy należących do ośrodka szkolenia kierowców lokali biurowych, sal wykładowych, punktów obsługi klienta i placów manewrowych, wraz z określeniem tytułu prawnego oraz dat określających okres, na jaki przedsiębiorca posiada tytuł prawny do tych obiektów;
- 6) zakres prowadzonego szkolenia;
- 7) imiona i nazwiska instruktorów wraz z ich numerami ewidencyjnymi;
- 8) imiona i nazwiska wykładowców wraz z ich numerami ewidencyjnymi;
- 9) imię i nazwisko doradcy do spraw pedagogicznych;
- 10) numery rejestracyjne pojazdów, którymi prowadzona jest nauka jazdy.

6. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców przedsiębiorca jest obowiązany dołączyć oświadczenie o następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, określone w ustawie z dnia o kierujących pojazdami.”.

7. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

8. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 5, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby, oraz jego numer w tym rejestrze i numer ewidencyjny ośrodków szkolenia kierowców.

9. Starosta dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

10. Przedsiębiorca może złożyć wniosek o rozszerzenie zakresu szkolenia prowadzonego przez ośrodek szkolenia kierowców. Przepisy ust. 2-9 stosuje się odpowiednio.

11. W przypadku gdy przedsiębiorca zamierza prowadzić inny ośrodek szkolenia kierowców, którego infrastruktura, z wyłączeniem placu manewrowego, jest położona na terenie innego powiatu, jest on obowiązany uzyskać odrębny wpis do rejestru działalności gospodarczej, zgodnie z właściwością miejscową określoną w ust. 4.

12. Opłata, o której mowa w ust. 9, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód powiatu.

Art. 29. 1. Jednostka wojskowa i jednostka podległa lub nadzorowana przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych mogą prowadzić szkolenie w zakresie określonym odpowiednio w art. 26 ust. 1 pkt 2 i 3 i ust. 4 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3.

2. Szkoła może prowadzić szkolenie w zakresie określonym w art. 26 ust. 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, są obowiązane przekazywać staroście informacje:

- 1) o podjęciu działalności w zakresie szkolenia osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy oraz dane, o których mowa w art. 30 ust. 2 – najpóźniej do dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć;
- 2) o zmianie danych, o których mowa w art. 30 ust. 2 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 3) o zakończeniu działalności w zakresie szkolenia osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy – w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.

4. Podmiot wykonujący przewozy tramwajem może prowadzić szkolenie osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem:

- 1) po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3 i 5;
- 2) po złożeniu wniosku o wpis i uzyskaniu wpisu do ewidencji podmiotów prowadzących szkolenie, o której mowa w art. 30 ust. 1; wniosek

powinien zawierać dane, o których mowa w art. 30 ust. 2.

5. Podmiot wykonujący przewozy tramwajem prowadzący szkolenie osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem jest obowiązany przekazywać staroście:

- 1) informację o zmianie danych, o których mowa w art. 30 ust. 2 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 2) o zakończeniu działalności w zakresie szkolenia osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem – w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.

Art. 30. 1. Starosta prowadzi ewidencję podmiotów prowadzących szkolenie, o których mowa w art. 29.

2. W ewidencji, o której mowa w ust. 1, umieszcza się następujące dane:

- 1) nazwę podmiotu oraz oznaczenie jego adresu i siedziby;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP) – o ile podmiot taki posiada;
- 3) numer ewidencyjny podmiotu prowadzącego szkolenie;
- 4) poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których ośrodek może prowadzić szkolenie, oraz daty ich uzyskania;
- 5) oznaczenie adresu lokali biurowych, sal wykładowych i placów manewrowych wraz z da-

tami określającymi okres, na jaki ośrodek posiada tytuł prawny do tych lokali i placów;

- 6) imiona, nazwiska i numery ewidencyjne instruktorów prowadzących szkolenie na rzecz podmiotu;
- 7) imiona, nazwiska i numery ewidencyjne wykładowców prowadzących szkolenie na rzecz podmiotu;
- 8) imię i nazwisko doradcy do spraw pedagogicznych – jeżeli jego ustanowienie jest wymagane.

3. Starosta nadaje numer ewidencyjny i wpisuje do ewidencji, o której mowa w ust. 1, podmiot prowadzący szkolenie:

- 1) po otrzymaniu informacji, o której mowa w art. 29 ust. 3 pkt 1 – dotyczy jednostek wojskowych i jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
- 2) po otrzymaniu wniosku o wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 29 ust. 4 pkt 2, i sprawdzeniu danych w nim zawartych – dotyczy podmiotów wykonujących przewozy tramwajem.

4. Starosta odmawia wpisu podmiotu wykonującego przewozy tramwajem do ewidencji, o której mowa w ust. 1, jeżeli dane zawarte we wniosku nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

5. Starosta skreśla podmiot z ewidencji, o której mowa w ust. 1:

- 1) na wniosek jednostki lub organu prowadzącego nadzór nad podmiotem;

2) z urzędu:

- a) po otrzymaniu od podmiotu informacji o zakończeniu działalności w zakresie szkolenia,
- b) po wydaniu decyzji, o której mowa w art. 47 ust. 6 – dotyczy podmiotów wykonujących przewozy tramwajem.

Art. 31. 1. Przedsiębiorca prowadzący ośrodek szkolenia kierowców może wystąpić, po upływie roku od dnia uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, o poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców w zakresie:

1) posiadania:

- a) warunków lokalowych,
- b) placu manewrowego,
- c) pojazdów,
- d) pomocy dydaktycznych;

2) zatrudnienia wykwalifikowanego personelu.

2. Decyzja o wydaniu poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców jest wydawana na okres 5 lat, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, przez starostę, który wpisał przedsiębiorcę do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, po sprawdzeniu spełniania dodatkowych wymagań, o których mowa w ust. 1.

3. Starosta umieszcza informację o wydaniu poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez

ośrodek szkolenia kierowców w rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców.

4. Starosta wydaje decyzję o cofnięciu poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców, jeżeli ośrodek szkolenia kierowców przestał spełniać wymagania, o których mowa w ust. 1.

5. Opłata, o której mowa w ust. 2, stanowi przychód powiatu.

Art. 32. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) budowę i sposób nadawania numeru ewidencyjnego ośrodka szkolenia kierowców i innego podmiotu prowadzącego szkolenie;
- 2) wzór:
 - a) wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców,
 - b) oświadczenia o spełnianiu wymaganych od przedsiębiorcy warunków,
 - c) zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców,
 - d) poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców,
 - e) pieczęci ośrodka szkolenia kierowców;
- 3) wysokość opłaty:

- a) za wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 600 zł,
- b) za wydanie poświadczenia potwierdzającego spełnianie dodatkowych wymagań przez ośrodek szkolenia kierowców, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 600 zł.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) potrzebę zapewnienia ujednoczonych procedur oznaczania ośrodków szkolenia kierowców i innych podmiotów prowadzących szkolenie;
- 2) potrzebę zapewnienia jednolitych dokumentów;
- 3) koszty rzeczowe i osobowe związane z:
 - a) prowadzeniem rejestru przedsiębiorców,
 - b) wykonywaniem nadzoru nad ośrodkami szkolenia kierowców,
 - c) postępowaniem sprawdzającym spełnianie dodatkowych wymagań oraz z wydaniem świadectwa.

3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w zakresie wyposażenia dydaktycznego, warunków lokalowych i placu manewrowego ośrodków szkolenia kierowców i innych podmiotów prowadzących szkolenie osób ubiegających się o wydanie

dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem;

2) szczegółowy program:

- a) szkolenia osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem,
- b) szkolenia kandydatów na instruktorów i instruktorów,
- c) zajęć dla osób towarzyszących,
- d) zajęć dodatkowych przeprowadzanych po uzyskaniu negatywnego wyniku egzaminu wewnętrznego;

3) dodatkowe wymagania, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2;

4) szczegółowe warunki wykonywania nadzoru przez ośrodki szkolenia kierowców nad wykonywaniem jazd z osobą towarzyszącą;

5) szczegółowe warunki i tryb:

- a) postępowania z dokumentami osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym lub pozwolenia na kierowanie tramwajem i kandydatów na instruktorów oraz wzory stosowanych dokumentów,
- b) wpisu pomocy dydaktycznych na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw transportu,

c) prowadzenia dokumentacji prowadzonej przez ośrodki szkolenia kierowców oraz wzory dokumentów z tym związane.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;
- 2) potrzebę zapewnienia należytych wymagań organizacyjno-technicznych do przeprowadzania kursów i zajęć w zależności od rodzaju i zakresu szkolenia;
- 3) zakres wiedzy i umiejętności niezbędny do bezpiecznego i sprawnego uczestnictwa w ruchu drogowym osoby posiadającej prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem;
- 4) potrzebę zapewnienia sprawności procedur administracyjnych i należytej ochrony dokumentacji związanej z prowadzeniem szkolenia;
- 5) potrzebę dopuszczenia do rynku pomocy dydaktycznych gwarantujących właściwą realizację procesu dydaktycznego.

Rozdział 6

Instruktorzy i wykładowcy

Art. 33. 1. Instruktorem jest osoba, która:

- 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
- 2) posiada, przez okres co najmniej 3 lat prawo jazdy kategorii B oraz przez okres co najmniej

roku prawo jazdy kategorii odpowiedniej do zakresu prowadzonych zajęć – dotyczy instruktorów osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia wojskowego;

- 3) posiada przez okres co najmniej 3 lat prawo jazdy kategorii B oraz pozwolenie na kierowanie tramwajem – dotyczy instruktorów osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 4) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora;
- 5) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań do wykonywania czynności instruktora;
- 6) ukończyła z wynikiem pozytywnym kurs dla kandydatów na instruktorów, potwierdzony zaświadczeniem o jego ukończeniu – dotyczy instruktorów osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia wojskowego;
- 7) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin sprawdzający kwalifikacje przed komisją powołaną przez wojewodę;
- 8) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
 - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
 - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,

- c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
- d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
- e) przestępstwo przeciwko zdrowiu i życiu lub
- f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości;

9) jest wpisana do ewidencji instruktorów.

2. Ewidencja instruktorów jest prowadzona przez starostę, który:

1) wpisuje do ewidencji instruktorów, w drodze decyzji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą odpowiednie warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1-8;

2) nadaje numer ewidencyjny instruktora.

3. W ewidencji umieszcza się następujące dane:

1) numer ewidencyjny instruktora;

2) imię i nazwisko instruktora;

3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;

4) adres zamieszkania instruktora;

5) wynikające z ukończonego kursu i zakresu złożonego egzaminu, poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których instruktor może prowadzić szkolenie, oraz daty ich uzyskania;

6) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia kierowców lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym instruktor prowadzi szkolenie;

7) datę ważności legitymacji instruktora.

4. Egzamin, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, jest przeprowadzany za opłatą przeznaczoną na organizację egzaminu i wynagrodzenia członków komisji.

5. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód powiatu.

Art. 34. 1. Orzeczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora wydaje po przeprowadzeniu badania lekarskiego uprawniony lekarz posiadający prawo do wykonywania badań profilaktycznych, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁴⁾), zwanej dalej „Kodeksem pracy”, oraz posiadający dodatkowo uprawnienia do przeprowadzania badań lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

2. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, jest wykonywane w zakresie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu pracy, z zastrzeżeniem ust. 5.

3. Zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 1, obejmuje ponadto ustalenie istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.

4. Orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności instruktora wydaje uprawniony psycholog, o którym mowa w art. 82 ust. 1, po przeprowadzeniu badania psychologicznego.

5. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, i badanie psychologiczne, o którym mowa w ust. 4, przeprowadza się przed przystąpieniem do kursu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 6, a następnie okresowo dla osób w wieku:

- 1) do 55 lat – co 4 lata;
- 2) powyżej 55 do 65 lat – co 2 lata;
- 3) powyżej 65 lat – corocznie.

6. Skierowanie na badanie lekarskie i badanie psychologiczne, dla zatrudnionych w ośrodku szkolenia kierowców instruktorów, wydaje przedsiębiorca lub pracodawca prowadzący ośrodek, co uznaje się za równoznaczne ze spełnieniem obowiązków pracodawcy w zakresie wykonywania wstępnych i okresowych badań lekarskich, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

Art. 35. 1. Kurs dla kandydatów na instruktorów może prowadzić:

- 1) ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań;
- 2) jednostka wojskowa – w zakresie szkolenia instruktorów na potrzeby wojska.

2. Kurs dla kandydatów na instruktorów jest prowadzony w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy, przy czym w przypadku rozszerzania posiadanych uprawnień instruktora osoba ta uczestniczy jedynie w kursie uzupełniającym.

3. Kurs dla kandydatów na instruktorów obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw techniki jazdy, przepisów ruchu drogowego, zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych, problematykę

wypadków drogowych, psychologii transportu, etyki zawodu instruktora, wiedzy z zakresu problemów i szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, prowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;

2) zajęcia praktyczne z techniki jazdy i prowadzenia nauki jazdy pojazdem odpowiednim do rodzaju szkolenia, prowadzone przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie;

3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, przeprowadzane w formie egzaminu.

4. Kurs uzupełniający dla instruktorów obejmuje:

1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla danej kategorii prawa jazdy;

2) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, przeprowadzane w formie egzaminu.

5. Ośrodek, o którym mowa w ust. 1, wydaje kandydatowi na instruktora lub instruktorowi zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu, jeżeli osoba ta:

1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;

2) uzyskała pozytywny wynik egzaminu, o którym mowa odpowiednio w ust. 3 pkt 3 lub ust. 4 pkt 2.

Art. 36. 1. Starosta wydaje instruktorowi legitymację instruktora, określając jej ważność na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych.

2. Starosta przedłuża ważność legitymacji na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych po przedstawieniu przez instruktora kolejnych ważnych orzeczeń.

Art. 37. 1. Instruktor jest obowiązany:

- 1) corocznie uczestniczyć w 3-dniowych warsztatach doskonalenia zawodowego prowadzonych przez podmiot, o którym mowa w art. 35 ust. 1;
- 2) do dnia 31 grudnia każdego roku przedkładać staroście zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w warsztatach doskonalenia zawodowego;
- 3) przekazywać staroście:
 - a) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym instruktor prowadzi szkolenie – najpóźniej do dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć,
 - b) informację o zmianie danych, o których mowa w art. 33 ust. 3 pkt 2-6 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 4) rozwijać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;

5) posiadać w czasie prowadzenia zajęć praktycznych legitymację instruktora oraz okazywać ją na żądanie.

2. Koszty okresowych badań lekarskich i psychologicznych oraz koszt warsztatów doskonalenia zawodowego ponosi:

- 1) podmiot prowadzący szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem – w przypadku gdy instruktor jest przez niego zatrudniony;
- 2) zainteresowana osoba – w pozostałych przypadkach.

Art. 38. 1. Wykładowcą jest osoba, która:

- 1) spełnia wymagania, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1, 7 i 8;
- 2) jest wpisana do ewidencji wykładowców.

2. Ewidencja wykładowców jest prowadzona przez starostę, który:

- 1) wpisuje do ewidencji wykładowców, w drodze decyzji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1, 7 i 8;
- 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji wykładowców;
- 3) nadaje numer ewidencyjny wykładowcy.

3. W ewidencji umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny wykładowcy;

- 2) imię i nazwisko wykładowcy;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania wykładowcy;
- 5) wynikające z zakresu złożonego egzaminu, poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których wykładowca może prowadzić szkolenie, oraz daty ich uzyskania;
- 6) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia kierowców lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym wykładowca prowadzi szkolenie;
- 7) datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód powiatu.

5. Wykładowca jest obowiązany:

- 1) przekazywać staroście:
 - a) numer ewidencyjny ośrodka szkolenia lub numer ewidencyjny innego podmiotu, w którym wykładowca prowadzi szkolenie – najpóźniej do dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć,
 - b) informację o zmianie danych, o których mowa w ust. 3 pkt 2-6 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;

- 2) rozwijać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;
- 3) posiadać w czasie prowadzenia nauki teoretycznej zaświadczenia o wpisie do ewidencji wykładowców oraz okazywać je na żądanie.

Art. 39. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i zakres egzaminu dla kandydatów na instruktorów, sposób powołania przez wojewodę komisji, o której mowa w art. 33 ust. 1 pkt 7;
- 2) budowę i sposób nadawania numeru ewidencyjnego instruktora i wykładowcy;
- 3) wzór:
 - a) wniosku o wpis do ewidencji instruktorów,
 - b) wniosku o wpis do ewidencji wykładowców,
 - c) legitymacji instruktora,
 - d) zaświadczenia o wpisie do ewidencji wykładowców,
 - e) pieczęci instruktora i wykładowcy;
- 4) wysokość:
 - a) stawek wynagrodzenia członków komisji powoływanej przez wojewodę,
 - b) opłaty, o której mowa w art. 33 ust. 4, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł za egzamin przeprowadzany dla jednej kategorii prawa jazdy,

c) opłaty, o której mowa w art. 33 ust. 2 pkt 1 i art. 38 ust. 2 pkt 1, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) potrzebę zapewnienia należytych wymagań organizacyjno-technicznych do przeprowadzania egzaminów kandydatów na instruktorów i wykładowców;
- 2) potrzebę zapewnienia wysokich kwalifikacji członków komisji egzaminacyjnej, instruktorów i wykładowców;
- 3) potrzebę zapewnienia ujednoczonych procedur oznaczania ośrodków szkolenia kierowców i innych podmiotów prowadzących szkolenie;
- 4) potrzebę ujednoczenia dokumentów i ich prawidłowego zabezpieczenia przed podrobieniem lub przerobieniem;
- 5) nakład pracy członków komisji egzaminacyjnej oraz ich kwalifikacje;
- 6) koszty rzeczowe i osobowe związane z organizacją i przeprowadzaniem egzaminów oraz z prowadzeniem ewidencji instruktorów i ewidencji wykładowców.

Rozdział 7

Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej lub motorowerowej

Art. 40. 1. Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej prowadzone są obowiązkowo w szkole, w ramach nauki z przedmiotów technika i wychowanie fizyczne. Z zajęć praktycznych zwolnieni są uczniowie posiadający zaświadczenie lekarskie o przeciwwskazaniach zdrowotnych do kierowania rowerem.

2. Dyrektor szkoły może zawrzeć porozumienie z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego lub z ośrodkiem szkolenia kierowców posiadającym poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań o nieodpłatnym uczestnictwie uczniów w zajęciach organizowanych przez ten ośrodek dla osób ubiegających się o wydanie karty rowerowej.

3. Zajęcia dla osób ubiegających się o wydanie karty motorowerowej może prowadzić gimnazjum lub szkoła ponadgimnazjalna, w ramach nieobowiązkowych zajęć dodatkowych. W zajęciach mogą brać udział uczniowie posiadający orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania motorowerem oraz zgodę rodziców lub opiekuna.

4. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 i 3, prowadzą nauczyciele, którzy ukończyli kurs dla nauczycieli prowadzony w:

- 1) wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego lub
- 2) placówce doskonalenia nauczycieli w porozumieniu z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego.

5. Kursy dla innych osób w wieku powyżej 16 lat ubiegających się o wydanie karty motorowerowej organizuje wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub ośrodek szkolenia kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań.

6. Koszty uczestnictwa uczniów w zajęciach, o których mowa w ust. 2, pokrywane są ze środków własnych wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego lub ośrodka szkolenia kierowców.

Art. 41. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw transportu określą, w drodze rozporządzenia:

- 1) ramowy program kursu dla nauczycieli;
- 2) sposób organizacji zajęć, wykaz tematów realizowanych podczas zajęć teoretycznych i wykaz umiejętności niezbędnych do kierowania rowerem lub motorowerem wymaganych od osoby, która ukończyła szkolenie.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) konieczność zapewnienia wysokich kwalifikacji nauczycieli;
- 2) konieczność przygotowania uczniów i młodzieży do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym jako kierujących rowerem lub motorowerem;
- 3) specyfikę ruchu pojazdów jednośladowych, w tym istniejące zagrożenia ze strony innych uczestników ruchu.

Rozdział 8

Nadzór nad szkoleniem

Art. 42. 1. Starosta sprawuje nadzór w zakresie zgodności przeprowadzania szkolenia osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy z wymaganiami określonymi w przepisach niniejszej ustawy, w ramach którego:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące pracy ośrodka szkolenia kierowców;
- 2) prowadzi kontrolę działalności ośrodka szkolenia kierowców;
- 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
- 4) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców;
- 5) skreśla instruktora lub wykładowcę z ewidencji;
- 6) sporządza analizę, przetwarza oraz podaje do publicznej wiadomości wyniki analizy statystycznej, w zakresie:
 - a) średniej zdawalności osób szkolonych w danym ośrodku,
 - b) liczby popełnianych przez te osoby w późniejszym okresie naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
 - c) liczby skarg złożonych na ośrodek.

2. Przy sprawowaniu nadzoru, o którym mowa w ust. 1, ze starostą współpracują:

- 1) Policja – w zakresie kontroli wykonywania praktycznej nauki jazdy prowadzonej poza ośrodkiem szkolenia kierowców oraz przekazywania informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnionych przez instruktorów;
- 2) wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego – w zakresie pomocy merytorycznej oraz przeka-

zywania informacji o wynikach uzyskiwanych na egzaminie państwowym przez osoby, które ukończyły szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców;

- 3) administrator centralnej ewidencji kierowców – w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach popełnionych przez kierowców, którzy ukończyli szkolenie w danym ośrodku szkolenia kierowców;
- 4) społeczna komisja konsultacyjna do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami – w zakresie wnioskowania o przeprowadzenie kontroli w ośrodku szkolenia kierowców oraz opiniowania decyzji o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców i skreślenia instruktora lub wykładowcy z ewidencji.

3. Starosta powołuje społeczną komisję konsultacyjną do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, w skład której wchodzi przedstawiciele organizacji o zasięgu ogólnopolskim:

- 1) reprezentujących interesy zmotoryzowanych;
- 2) zrzeszających przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców;
- 3) zrzeszających instruktorów lub wykładowców.

4. Starosta określa regulamin pracy komisji, o której mowa w ust. 3.

5. Członkowie komisji konsultacyjnej nie pobierają wynagrodzenia za pracę w komisji.

6. Obsługę techniczną prac komisji zapewnia starosta.

Art. 43. 1. Przedsiębiorca prowadzący szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy jest obowiązany sprawować wewnętrzny nadzór i ustanowić w tym celu, na swój koszt, doradcę do spraw pedagogicznych.

2. Doradcą do spraw pedagogicznych może być osoba posiadająca:

- 1) wyższe wykształcenie;
- 2) przygotowanie pedagogiczne;
- 3) co najmniej 6-letni staż pracy pedagogicznej.

3. Do zadań doradcy do spraw pedagogicznych należy w szczególności:

- 1) mierzenie jakości pracy ośrodka szkolenia kierowców, z uwzględnieniem opinii osób szkolonych i osób prowadzących zajęcia;
- 2) udzielanie wsparcia, osobom prowadzącym zajęcia i przedsiębiorcy, w podnoszeniu jakości pracy przez ośrodek szkolenia kierowców;
- 3) coroczne sporządzanie raportu o jakości szkolenia, który przekazuje nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku przedsiębiorcy oraz staroście.

4. Obowiązki doradcy do spraw pedagogicznych może pełnić sam przedsiębiorca będący osobą fizyczną, o ile spełnia wymagania określone w ust. 2.

Art. 44. 1. Starosta przeprowadza kontrolę ośrodka szkolenia kierowców:

- 1) co najmniej raz w roku;
- 2) na wniosek społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami;
- 3) w sytuacji gdy na nieprawidłowy przebieg szkolenia wskazują:
 - a) statystyczna analiza zdawalności osób szkolonych w tym ośrodku,
 - b) statystyczna analiza popełnianych przez te osoby, w okresie 2 lat od dnia uzyskania prawa jazdy określonej kategorii, naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
 - c) złożone na ośrodek skargi.

2. Analizę statystyczną, o której mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a i b, sporządza starosta, na podstawie danych uzyskanych od:

- 1) wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego – w zakresie informacji o zdawalności egzaminu państwowego;
- 2) administratora centralnej ewidencji – w zakresie informacji o naruszeniach przepisów i zasad ruchu drogowego.

3. Starosta w ramach kontroli działalności ośrodka szkolenia kierowców sprawdza w szczególności:

- 1) spełnianie przez przedsiębiorcę prowadzącego ośrodek szkolenia kierowców wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2;
- 2) zgodność prowadzonego kursu z:

- a) przepisami określającymi zasady i warunki prowadzenia szkolenia,
 - b) informacją, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 i 3,
 - c) dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 5;
- 3) kwalifikacje osób prowadzących szkolenie;
 - 4) sposób prowadzenia nadzoru wewnętrznego, o którym mowa w art. 43.

4. Kontrolę ośrodka szkolenia kierowców przeprowadza upoważniona przez starostę osoba, która ma prawo:

- 1) żądania od kierownika ośrodka szkolenia kierowców i jego pracowników pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 2) wstępu na teren ośrodka szkolenia kierowców i do pomieszczeń, gdzie są prowadzone zajęcia, w dniach i godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana przez ośrodek działalność, oraz do pojazdów wykorzystywanych do nauki jazdy;
- 3) uczestnictwa w przeprowadzanych zajęciach;
- 4) prowadzenia niejawniej obserwacji nauki jazdy wraz z rejestracją ruchu pojazdu wykorzystywanego do szkolenia za pomocą urządzenia technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

5. Uprawnienia osoby przeprowadzającej kontrolę, o których mowa w ust. 4 pkt 2-4, obejmują także kontrolę placu manewrowego, o którym mowa w art. 26 ust. 9 pkt 2, położonego na terenie sąsiedniego powiatu i przeprowadzanej na tym placu nauki jazdy.

6. Po przeprowadzeniu kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządza pisemny protokół z dokonanych czynności i stwierdzonego w ich wyniku stanu faktycznego. Protokół podpisuje osoba reprezentująca przedsiębiorcę, która może wnieść do protokołu ewentualne zastrzeżenia lub odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu jest sporządzana stosowna adnotacja w protokole.

Art. 45. 1. Starosta wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 28 ust. 6, niezgodne ze stanem faktycznym;
- 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców w wyznaczonym przez starostę terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców.

2. Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców jest:

- 1) prowadzenie szkolenia w sposób niezgodny z obowiązującym programem szkolenia;
- 2) prowadzenie szkolenia w sposób niezgodny z:
 - a) przepisami niniejszej ustawy,
 - b) informacją, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1 i 3,
 - c) dokumentami, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 5;
- 3) wydanie niezgodnie ze stanem faktycznym zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
- 4) nieprzedstawienie informacji, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 1;
- 5) uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli w ośrodku;
- 6) niesprawowanie nadzoru wewnętrznego zgodnie z art. 43;
- 7) korzystanie podczas zajęć z pytań egzaminacyjnych, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1.

3. Starosta przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, jest obowiązany zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami. Starosta wydaje decyzję bez takiej opinii, jeżeli komisja nie zajmie stanowiska w terminie 14 dni od dnia jej zawiadomienia o zamiarze wydania takiej decyzji.

Art. 46. 1. Starosta wydaje decyzję o skreśleniu instruktora z ewidencji instruktorów, w przypadku:

- 1) śmierci instruktora;

- 2) niespełnienia przez niego co najmniej jednego z odpowiednich wymagań określonych w art. 33 ust. 1 pkt 1-8;
- 3) nieprzedłożenia do dnia 31 grudnia zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w warsztatach doskonalenia zawodowego;
- 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia;
- 5) wielokrotnego naruszenia obowiązków instruktora.

2. Starosta wydaje decyzję o skreśleniu wykładowcy z ewidencji wykładowców, w przypadku:

- 1) śmierci wykładowcy;
- 2) niespełnienia przez niego co najmniej jednego z odpowiednich wymagań określonych w art. 33 ust. 1 pkt 1, 7 i 8;
- 3) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia;
- 4) wielokrotnego naruszenia obowiązków wykładowcy.

3. Starosta wydaje decyzje o skreśleniu instruktora lub wykładowcy z odpowiedniej ewidencji:

- 1) z urzędu – na podstawie informacji i ustaleń stanu faktycznego uzyskanych w ramach prowadzonego nadzoru;
- 2) na uzasadniony wniosek jednostki lub organu prowadzącego nadzór podmiotów, o których mowa w art. 47.

4. Przed wydaniem decyzji o skreśleniu instruktora z ewidencji z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 lub w ust. 2 pkt 3 i 4, starosta jest obowiązany zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami. Starosta wydaje decyzję bez takiej opinii, jeżeli komisja nie zajmie stanowiska w terminie 14 dni od dnia jej zawiadomienia o zamiarze wydania takiej decyzji.

5. W przypadku skreślenia z ewidencji instruktora lub wykładowcy, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów w zakresie szkolenia lub wielokrotnie naruszył swoje obowiązki, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna.

Art. 47. 1. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdami prowadzonym przez jednostkę wojskową sprawuje odpowiednia jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej właściwa w sprawach transportu i ruchu wojsk.

2. Nadzór nad szkoleniem osób ubiegających się o wydanie dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdami prowadzonym przez jednostkę podległą lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych sprawuje odpowiedni organ określony w odrębnych przepisach.

3. Nadzór nad szkołą, w której programie nauczania jest przewidziane uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym lub karty rowerowej i motorowerowej, sprawuje organ właściwy do wykonywania nadzoru pedagogicznego.

4. Jednostka lub organ, o którym mowa w ust. 1-3, w ramach nadzoru:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące szkolenia;
- 2) prowadzi kontrolę szkolenia;
- 3) podejmuje odpowiednie działania, w ramach własnych kompetencji;
- 4) występuje do starosty z wnioskiem o:
 - a) wydanie decyzji o skreśleniu instruktora, który rażąco naruszył przepisy w zakresie szkolenia, z ewidencji instruktorów,
 - b) wydanie decyzji o skreśleniu wykładowcy, który rażąco naruszył przepisy w zakresie szkolenia, z ewidencji wykładowców,
 - c) skreślenie podmiotu z ewidencji podmiotów prowadzących szkolenie.

5. Nadzór nad szkoleniem osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem sprawuje starosta, który w ramach nadzoru:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące szkolenia;
- 2) prowadzi kontrolę szkolenia – na zasadach określonych w art. 44;
- 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
- 4) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia szkolenia;
- 5) skreśla instruktora lub wykładowcę z ewidencji.

6. Starosta wydaje decyzję o zakazie prowadzenia szkolenia osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia na kierowanie tramwajem, jeżeli podmiot:

- 1) nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 2 pkt 1-3 i 5;
- 2) nie wykonał zaleceń pokontrolnych w wyznaczonym terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki wykonywania szkolenia.

Art. 48. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, warunki i tryb wykonywania kontroli, o której mowa w art. 44, oraz wzory stosowanych przy tym dokumentów uwzględniając potrzebę ujednoczenia w skali kraju wykonywanej kontroli oraz zapewnienia jej efektywności.

Rozdział 9

Sprawdzanie kwalifikacji i przeprowadzanie egzaminów państwowych

Art. 49. 1. Sprawdzeniu kwalifikacji w formie egzaminu państwowemu podlega:

- 1) osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 2) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do jej kwalifikacji;
- 3) osoba ubiegająca się o:
 - a) przywrócenie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem cofniętego na

okres przekraczający rok lub cofniętego w związku z utratą kwalifikacji,

- b) zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, którego była pozbawiona na okres przekraczający rok.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 3, prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem wydaje się po złożeniu z wynikiem pozytywnym odpowiedniego do rodzaju uprawnienia egzaminu państwowego sprawdzającego kwalifikacje.

3. Przepisów ust. 1 pkt 3 lit. b nie stosuje się wobec osób, wobec których zapadł wyrok uniewinniający albo postępowanie zostało bezwarunkowo umorzone.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do osób ubiegających się o wydanie albo przywrócenie pozwolenia wojskowego lub posiadających pozwolenie wojskowe.

5. Sprawdzenie niezbędnych kwalifikacji osoby ubiegającej się o wydanie karty rowerowej lub motorowerowej odbywa się odpowiednio w ramach zajęć lub kursu, o których mowa w art. 40.

Art. 50. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem może przystąpić do egzaminu państwowego nie wcześniej niż miesiąc przed osiągnięciem minimalnego wieku, wymaganego od kierującego pojazdem objętym tym uprawnieniem, o którym mowa w art. 7.

2. Zabrania się poddania egzaminowi osoby:

- 1) niespełniającej wymagań w zakresie wieku;

- 2) wobec której orzeczono – prawomocnym wyrokiem sądu zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych – w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu;
- 3) wobec której wydano decyzję o cofnięciu lub zatrzymaniu uprawnienia do kierowania pojazdem;
- 4) nieposiadającej:
 - a) orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem lub
 - b) orzeczenia psychologicznego o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 5) nieposiadającej zaświadczenia o ukończeniu wymaganego szkolenia;
- 6) nieposiadającej dokumentu tożsamości;
- 7) której stan lub zachowanie uzasadnia podejrzenie, że:
 - a) znajduje się ona w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
 - b) nie posiada ona odpowiedniej sprawności fizycznej lub psychicznej.

3. Przepis ust. 2 pkt 2 stosuje się także wobec osoby przystępującej do egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy kategorii:

- 1) C1, C, D1, D – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B;
- 2) C1+E, C+E, D1+E, D+E – w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych obejmującego swoim zakresem kategorię B lub odpowiednią kategorię C1, C, D1 lub D.

Art. 51. 1. Egzamin państwowy jest organizowany przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Egzamin państwowy przeprowadza egzaminator zatrudniony przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w pełnym wymiarze czasu pracy.

3. Egzamin państwowy jest przeprowadzany za opłatą, która stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 52. 1. Egzamin państwowy jest przeprowadzany w celu sprawdzenia kwalifikacji osoby egzaminowanej, a w szczególności:

- 1) sprawdzenia wiedzy w zakresie:
 - a) zasad i przepisów służących bezpiecznemu poruszaniu się pojazdem po drodze publicznej,
 - b) zagrożeń związanych z ruchem drogowym,
 - c) obowiązków kierowcy, osoby posiadającej pozwolenie na kierowanie tramwajem i posiadacza pojazdu,

- d) postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych;
- 2) sprawdzenia umiejętności, w zakresie zgodnego z przepisami, bezpiecznego, sprawnego i nieutrudniającego innym uczestnikom ruchu poruszania się – odpowiednio do uprawnienia, o które ubiega się osoba zdająca egzamin:
 - a) na obszarze zabudowanym oraz poza obszarem zabudowanym – pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów składającym się z takiego pojazdu i przyczepy,
 - b) w ruchu miejskim – tramwajem;
- 3) wskazania słabych punktów w wiedzy i umiejętnościach osoby zdającej egzamin.

2. Egzamin państwowy składa się z:

- 1) części teoretycznej przeprowadzanej w formie testów jednokrotnego wyboru z pytaniami generowanymi w czasie rzeczywistym za pomocą techniki informatycznej – dotyczy sprawdzenia wiedzy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w zakresie prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B, C1, C, D1, D i T oraz pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 2) części praktycznej przeprowadzanej pod nadzorem egzaminatora przy użyciu odpowiedniego do uprawnienia pojazdu – dotyczy sprawdzenia umiejętności, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Część praktyczna egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy jest przeprowadzana:

- 1) na placu manewrowym wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego – w zakresie obejmującym:
 - a) sprawdzenie podstawowych umiejętności w zakresie panowania nad pojazdem odpowiednim dla prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B, T lub B+E,
 - b) sprawdzenie umiejętności manewrowania pojazdem lub zespołem pojazdów odpowiednim dla prawa jazdy kategorii C1, C, D1, D, C1+E, C+E, D1+E i D+E;
- 2) w ruchu miejskim na drogach publicznych położonych na obszarze zabudowanym w mieście wojewódzkim lub w mieście na prawach powiatu oraz w ruchu na drogach publicznych położonych poza obszarem zabudowanym – w zakresie obejmującym sprawdzenie pozostałych umiejętności wymaganych podczas części praktycznej egzaminu dla prawa jazdy dowolnej kategorii, z wyłączeniem prawa jazdy kategorii T.

4. Część praktyczna egzaminu państwowego w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem jest przeprowadzana:

- 1) na placu manewrowym podmiotu wykonującego przewozy tramwajem, który zawarł umowę o współpracy z wojewódzkim ośrodkiem ruchu drogowego – w zakresie obejmującym sprawdzenie umiejętności manewrowania tramwajem;
- 2) w ruchu miejskim na torowiskach umieszczonych na drogach publicznych – w zakresie obejmującym sprawdzenie pozostałych umie-

jętności wymaganych podczas części praktycznej egzaminu.

Art. 53. Zabrania się publikowania lub wykorzystywania testów lub poszczególnych pytań testowych, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1, w innych celach niż przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu państwowego.

Art. 54. 1. Warunkiem przystąpienia do praktycznej części egzaminu jest uzyskanie pozytywnego wyniku z części teoretycznej. Pozytywny wynik z części teoretycznej jest ważny przez okres 6 miesięcy od dnia jego uzyskania.

2. Część praktyczna egzaminu państwowego może zostać zakończona przed wykonaniem wszystkich określonych zakresem egzaminu zadań jedynie w przypadku, gdy zachowanie osoby zdającej zagraża bezpośrednio życiu i zdrowiu uczestników ruchu drogowego.

3. Jeżeli wyniki lub przebieg egzaminu państwowego osoby posiadającej prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem wskazują na uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do kwalifikacji osoby egzaminowanej, dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego występuje do starosty z wnioskiem o skierowanie tej osoby na egzamin sprawdzający kwalifikacje w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień.

Art. 55. 1. Przebieg praktycznej części egzaminu w zakresie prawa jazdy kategorii B jest rejestrowany za pomocą urządzenia technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

2. Zapis z praktycznej części egzaminu przechowuje się przez okres 14 dni od dnia przeprowadzenia egzaminu.

3. W przypadku gdy osoba składająca egzamin złożyła skargę na jego przebieg lub warunki, w jakich był przeprowadzany, zapis jest przechowywany do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego.

4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli egzamin przeprowadzany jest pojazdem:

- 1) osoby, która ukończyła kurs rozszerzony;
- 2) osoby niepełnosprawnej wymagającej przystosowania pojazdu do rodzaju schorzenia.

Art. 56. 1. Praktyczna część egzaminu państwowego w zakresie prawa jazdy jest prowadzona pojazdem pozostającym w dyspozycji wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

2. Praktyczna część egzaminu państwowego jest prowadzona pojazdem wskazanym przez osobę zdającą, na jej koszt, jeżeli:

- 1) osoba, która ukończyła kurs rozszerzony, złożyła w tej sprawie wniosek;
- 2) osoba zdająca jest osobą niepełnosprawną wymagającą przystosowania pojazdu odpowiednio do rodzaju schorzenia;
- 3) egzamin jest przeprowadzany w zakresie prawa jazdy kategorii B1, C1, C1+E, D1, lub D1+E.

3. Praktyczna część egzaminu państwowego w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem jest prowadzona pojazdem szynowym podmiotu, o którym mowa w art. 52 ust. 4.

4. Pojazdy, o których mowa w ust. 1 i 3, powinny spełniać dodatkowe wymagania określone dla pojazdów używanych do

przeprowadzania egzaminów państwowych. Spełnianie dodatkowych wymagań dla pojazdów, o których mowa w ust. 1, potwierdza adnotacja w dowodzie rejestracyjnym, wpisywana na podstawie pozytywnego wyniku badania technicznego przeprowadzonego przez określoną w przepisach ruchu drogowego stację kontroli pojazdów.

Art. 57. 1. Podczas części praktycznej egzaminu państwowego, na wniosek osoby składającej egzamin, może być obecny jako obserwator instruktor, który szkolił tę osobę.

2. Po zakończeniu części praktycznej egzaminu egzaminator szczegółowo omawia jego wyniki z osobą, która składała egzamin, oraz z instruktorem obecnym podczas egzaminu.

Rozdział 10

Egzaminatorzy i inne osoby przeprowadzające sprawdzenie kwalifikacji

Art. 58. 1. Egzaminatorem jest osoba, która:

- 1) posiada wykształcenie wyższe;
- 2) nie przekroczyła wieku 65 lat;
- 3) posiada, przez okres co najmniej 6 lat, prawo jazdy kategorii B oraz przez okres co najmniej roku, odpowiednio do zakresu przeprowadzanego egzaminu:
 - a) prawo jazdy właściwej kategorii lub
 - b) pozwolenie na kierowanie tramwajem;
- 4) posiada ważne orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora;

- 5) posiada ważne orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora;
- 6) ukończyła z wynikiem pozytywnym 6-miesięczne szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów, potwierdzone zaświadczeniem o jego ukończeniu;
- 7) złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin przed komisją weryfikacyjną powołaną przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 8) daje rękojmię należytego wykonywania swoich obowiązków;
- 9) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za:
 - a) przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
 - b) przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,
 - c) przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów,
 - d) prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie po użyciu innego podobnie działającego środka,
 - e) przestępstwo przeciwko zdrowiu i życiu lub
 - f) przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości;
- 10) wobec której nie toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego w sprawie za przestępstwo, o którym mowa w pkt 9;

- 11) nie pozostaje w stosunkach prawnych, o których mowa w art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁷⁾), z instruktorami, wykładowcami oraz z przedsiębiorcami lub jednostkami prowadzącymi szkolenie kandydatów na kierowców;
- 12) jest wpisana do ewidencji egzaminatorów.

2. Ewidencja egzaminatorów jest prowadzona przez marszałka województwa, który:

- 1) wpisuje do ewidencji egzaminatorów, w drodze decyzji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 1-11;
- 2) nadaje numer ewidencyjny egzaminatora.

3. W ewidencji egzaminatorów umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny egzaminatora;
- 2) imię i nazwisko egzaminatora;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania egzaminatora;
- 5) poszczególne rodzaje uprawnień wynikające z ukończonego kursu oraz złożonego z wynikiem pozytywnym egzaminu, w zakresie których egzaminator może przeprowadzać egzamin, oraz daty ich uzyskania;

6) nazwę i adres wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym jest zatrudniony egzaminator;

7) datę ważności legitymacji egzaminatora.

4. Wymagania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie stosuje się do egzaminatora przeprowadzającego egzamin w zakresie pozwolenia na kierowanie tramwajem.

5. Egzamin, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, przeprowadzany jest za opłatą. Opłata przeznaczona jest na organizację egzaminu i wynagrodzenie członków komisji.

6. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód samorządu województwa.

Art. 59. 1. Orzeczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności egzaminatora wydaje po przeprowadzeniu badania lekarz, o którym mowa w art. 34 ust. 1.

2. Orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności egzaminatora wydaje po przeprowadzeniu badania psycholog, o którym mowa w art. 86 ust. 1.

3. Do badań lekarskich i badań psychologicznych kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 2, 3, 5 i 6.

Art. 60. 1. Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 6, prowadzi stosownie do potrzeb wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Rekrutacja na szkolenie odbywa się w drodze postępowania konkursowego, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 64.

3. Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów jest prowadzone w zakresie poszczególnych kategorii prawa jazdy, przy czym w przypadku rozszerzania posiadanych uprawnień egzaminatora osoba ta uczestniczy jedynie w szkoleniu uzupełniającym.

4. Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw techniki jazdy, przepisów ruchu drogowego, zasad prowadzenia zajęć dydaktycznych, problematykę wypadków drogowych, psychologii transportu i etyki zawodu egzaminatora, prowadzoną przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w tym zakresie w formie wykładów i ćwiczeń sprawdzających wiedzę;
- 2) zajęcia praktyczne z techniki jazdy i przeprowadzania egzaminu prowadzone przez osoby posiadające specjalistyczną wiedzę i umiejętności w tym zakresie;
- 3) uczestnictwo w co najmniej 100 egzaminach państwowych w charakterze obserwatora oraz przeprowadzenie co najmniej 20 takich egzaminów pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
- 4) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności przeprowadzane w formie egzaminu.

5. Szkolenie uzupełniające dla egzaminatorów obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla prawa jazdy danej kategorii;
- 2) uczestnictwo w co najmniej 50 egzaminach państwowych w charakterze obserwatora oraz przeprowadzenie co najmniej 10 takich egzaminów pod kierunkiem egzaminatora wyznaczonego przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
- 3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności przeprowadzane w formie egzaminu.

6. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego wydaje kandydatowi na egzaminatora zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, jeżeli osoba ta:

- 1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
- 2) uzyskała pozytywny wynik z kontrolnego sprawdzenia, o którym mowa odpowiednio w ust. 4 pkt 4 lub ust. 5 pkt 3.

Art. 61. 1. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego wydaje legitymację egzaminatora osobie zatrudnionej w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego spełniającej wymagania, o których mowa w art. 58 ust. 1, określając jej ważność na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w art. 59.

2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego przedłuża ważność legitymacji egzaminatora na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w art. 59, po przedstawieniu przez egzaminatora kolejnych ważnych orzeczeń.

3. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego corocznie organizuje 3-dniowe warsztaty doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów, według programu zatwierdzonego przez marszałka województwa.

4. Udział w warsztatach doskonalenia zawodowego jest:

- 1) nieodpłatny – dla egzaminatorów zatrudnionych w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego;
- 2) odpłatny – dla egzaminatorów niezatrudnionych w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego.

5. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego może podjąć decyzję o nieodpłatnym udziale w warsztatach doskonalenia zawodowego egzaminatorów, o których mowa w ust. 4 pkt 2.

Art. 62. 1. Egzaminator jest obowiązany:

- 1) przekazywać marszałkowi województwa:
 - a) nazwę i adres wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, w którym jest zatrudniony
– najpóźniej do dnia rozpoczęcia wykonywania swoich obowiązków,
 - b) informację o zmianie danych, o których mowa w art. 58 ust. 3 pkt 2-6 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;

- 2) corocznie uczestniczyć w 3-dniowych warsztatach doskonalenia zawodowego organizowanych przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego;
- 3) przedkładać marszałkowi województwa zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo w tych warsztatach – do dnia 31 grudnia każdego roku;
- 4) rzetelnie i bezstronnie wykonywać swoje obowiązki;
- 5) rozwijać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;
- 6) posiadać w czasie przeprowadzania egzaminów legitymację egzaminatora oraz okazywać ją na żądanie.

2. Egzaminator w czasie wykonywania obowiązków zawodowych podlega ochronie przysługującej funkcjonariuszowi publicznemu.

3. Egzaminator nie może podejmować zajęć zarobkowych bez zgody dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

4. Do egzaminatora stosuje się art. 4, art. 5 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 10 ust. 1, 3 i 4 oraz art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584).

Art. 63. 1. Sprawdzenia niezbędnych kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę rowerową lub motorowerową dokonują:

- 1) nauczyciel uprawniony przez dyrektora szkoły;

- 2) policjant posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego;
- 3) egzaminator;
- 4) instruktor.

2. Sprawdzenie kwalifikacji osób, o których mowa w art. 40 ust. 1-3, odbywa się w obecności nauczyciela, rodzica lub opiekuna.

Art. 64. 1. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w stosunku do jednostek przeprowadzających egzaminy państwowe w zakresie wyposażenia, warunków lokalowych oraz placu manewrowego;
- 2) szczegółowy program szkolenia kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów;
- 3) warunki i tryb:
 - a) przeprowadzania egzaminu państwowego oraz wzory stosowanych dokumentów,
 - b) szkolenia kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów oraz wzory stosowanych dokumentów,
 - c) postępowania z dokumentami osób przystępujących do egzaminu państwowego,
 - d) postępowania konkursowego dla kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów,
 - e) prowadzenia dokumentacji przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego;

- 2) szczegółowe warunki i zakres egzaminu dla kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów oraz sposób powołania przez ministra właściwego do spraw transportu komisji weryfikacyjnej;
- 3) wysokość:
 - a) opłaty za przeprowadzenie egzaminu państwowego, przy czym wysokość opłaty za przeprowadzenie części teoretycznej egzaminu w zakresie każdej kategorii nie może przekroczyć 50 zł, a za przeprowadzenie części praktycznej:
 - 200 zł w zakresie prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B, C1, D1 lub T albo pozwolenia na kierowanie tramwajem,
 - 250 zł w zakresie prawa jazdy kategorii C, D, B+E, C1+E, C+E, D1+E lub D+E,
 - b) opłaty za egzamin dla kandydatów na egzaminatorów, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł za egzamin przeprowadzany w zakresie prawa jazdy poszczególnych kategorii lub pozwolenia na kierowanie tramwajem,
 - c) opłaty za wpis do ewidencji egzaminatorów, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł,
 - d) stawek wynagrodzenia członków komisji powoływanej przez ministra właściwego do spraw transportu;

- 4) budowę i sposób nadawania numeru ewidencyjnego egzaminatora;
- 5) wzór legitymacji i pieczęci egzaminatora.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej;
- 2) konieczność zapewnienia właściwych i bezpiecznych warunków przeprowadzania egzaminu państwowego gwarantujących obiektywne i pełne sprawdzenie wiedzy i umiejętności osób przystępujących do egzaminu państwowego;
- 3) konieczność zapewnienia wysokich kwalifikacji członków komisji egzaminacyjnej powoływanej przez ministra właściwego do spraw transportu oraz egzaminatorów;
- 4) konieczność zabezpieczenia obiegu dokumentów związanych z egzaminem przed dostępem i możliwością ingerencji osób nieupoważnionych;
- 5) koszty rzeczowe i osobowe związane z prowadzeniem ewidencji egzaminatorów oraz z przeprowadzaniem egzaminów państwowych;
- 6) nakład pracy członków komisji egzaminacyjnej oraz ich kwalifikacje;
- 7) potrzebę zapewnienia ujednoczonych procedur nadawania numeru ewidencyjnego egzaminatorom;
- 8) potrzebę ujednoczenia dokumentów i ich prawidłowego zabezpieczenia.

Rozdział 11

Nadzór nad sprawdzaniem kwalifikacji

Art. 65. 1. Nadzór nad egzaminami państwowymi sprawuje marszałek województwa.

2. Marszałek województwa sprawuje nadzór w zakresie zgodności przeprowadzania egzaminów państwowych z wymaganiami określonymi w przepisach niniejszej ustawy, w ramach którego:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące egzaminu państwowego;
- 2) prowadzi kontrolę działalności wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych;
- 3) wydaje zalecenia pokontrolne;
- 4) unieważnia egzamin państwowy;
- 5) uznaje egzamin państwowy za złożony z pozytywnym wynikiem;
- 6) zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych;
- 7) skreśla egzaminatora z ewidencji egzaminatorów;
- 8) występuje do zarządu województwa o odwołanie dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego z zajmowanego stanowiska;
- 9) prowadzi analizę statystyczną w zakresie:

- a) średniej zdawalności osób egzaminowanych w danym ośrodku,
- b) liczby popełnianych przez te osoby w późniejszym okresie naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
- c) liczby skarg złożonych na ośrodek.

3. Przy sprawowaniu nadzoru, o którym mowa w ust. 2, z marszałkiem województwa współpracują:

- 1) Policja – w zakresie kontroli wykonywania praktycznej części egzaminu państwowego oraz przekazywania informacji o naruszeniach zasad i przepisów ruchu drogowego popełnionych przez egzaminatorów;
- 2) administrator centralnej ewidencji kierowców – w zakresie przekazywania informacji o naruszeniach popełnionych przez kierowców, którzy złożyli z wynikiem pozytywnym egzamin w danym ośrodku;
- 3) społeczna komisja konsultacyjna do spraw egzaminów państwowych – w zakresie wnioskowania o przeprowadzenie kontroli w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego oraz opiniowania zawieszenia przeprowadzania przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych i skreślenia egzaminatora z ewidencji egzaminatorów.

4. Marszałek województwa powołuje społeczną komisję konsultacyjną do spraw egzaminów państwowych, w skład której wchodzi przedstawiciele organizacji o zasięgu ogólnopolskim:

- 1) reprezentujących interesy zmotoryzowanych;

- 2) zrzeszających egzaminatorów;
- 3) zrzeszających przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców.

5. Marszałek województwa określa regulamin pracy komisji, o której mowa w ust. 4.

6. Członkowie komisji konsultacyjnej nie pobierają wynagrodzenia za pracę w komisji.

7. Obsługę techniczną prac komisji zapewnia marszałek województwa.

Art. 66. 1. Skargę dotyczącą egzaminu państwowego wraz z jej uzasadnieniem składa się w terminie 14 dni od dnia, w którym był przeprowadzany egzamin, do marszałka województwa, za pośrednictwem dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

2. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego przesyła skargę wraz z wyjaśnieniami i niezbędną dokumentacją, w tym w razie potrzeby zapisanym przebiegiem egzaminu państwowego, o którym mowa w art. 55, w terminie 14 dni od dnia jej złożenia.

3. W razie uznania zasadności skargi dyrektor może wystąpić do marszałka województwa z wnioskiem o:

- 1) unieważnienie egzaminu państwowego;
- 2) uznanie egzaminu państwowego za złożony z wynikiem pozytywnym;
- 3) skreślenie egzaminatora z ewidencji egzaminatorów.

4. Dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego prowadzi rejestr skarg.

Art. 67. 1. Marszałek województwa przeprowadza kontrolę wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego:

- 1) co najmniej 3 razy w roku;
- 2) na wniosek społecznej komisji konsultacyjnej do spraw egzaminów państwowych;
- 3) w sytuacji gdy na nieprawidłowy przebieg egzaminu wskazują:
 - a) statystyczna analiza zdawalności osób egzaminowanych w tym ośrodku,
 - b) statystyczna analiza popełnianych przez te osoby, w okresie 2 lat od dnia uzyskania prawa jazdy określonej kategorii lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, naruszeń przepisów i zasad ruchu drogowego,
 - c) złożone na ośrodek skargi.

2. Analizę statystyczną, o której mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a i b, sporządza marszałek województwa, na podstawie danych uzyskanych od:

- 1) wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego – w zakresie informacji o zdawalności egzaminu państwowego;
- 2) administratora centralnej ewidencji – w zakresie informacji o naruszeniach przepisów i zasad ruchu drogowego.

3. Marszałek województwa w ramach kontroli działalności wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w zakresie przeprowadzania egzaminów państwowych sprawdza w szczególności:

- 1) spełnianie przez ośrodek szczegółowych wymagań w zakresie miejsca przeprowadzania egzaminu, sal przeznaczonych do obsługi i egzaminowania, odpowiedniego wyposażenia technicznego, placu manewrowego i pojazdów, którymi przeprowadzany jest egzamin;
- 2) zgodność egzaminu z wymaganiami określonymi ustawą;
- 3) kwalifikacji osób przeprowadzających egzamin.

4. Kontrolę przeprowadza upoważniona przez marszałka województwa osoba, która ma prawo:

- 1) żądania od egzaminatorów i pracowników wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji, w szczególności zapisów, o których mowa w art. 55, oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 2) wstępu na teren i do pomieszczeń wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego oraz do pojazdów wykorzystywanych do przeprowadzania egzaminów;
- 3) wstępu na teren podmiotu wykonującego przewozy tramwajem, o którym mowa w art. 52 ust. 4;
- 4) uczestnictwa w przeprowadzanym egzaminie państwowym;
- 5) prowadzenia niejawnej obserwacji przebiegu praktycznej części egzaminu wraz z rejestracją ruchu pojazdu za pomocą urządzenia

technicznego służącego do zapisu obrazu i dźwięku.

5. Po przeprowadzeniu kontroli osoba ją przeprowadzająca sporządza pisemny protokół z dokonanych czynności i stwierdzonego w ich wyniku stanu faktycznego. Protokół podpisuje osoba reprezentująca, odpowiednio do miejsca prowadzenia kontroli, wojewódzki ośrodek ruchu drogowego lub podmiot wykonujący przewozy tramwajem, która może wnieść do protokołu ewentualne zastrzeżenia lub odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu jest sporządzana stosowna adnotacja w protokole.

6. W przypadku stwierdzenia rażących nieprawidłowości marszałek województwa powiadamia zarząd województwa o wynikach kontroli. Wraz z powiadomieniem marszałek może wystąpić do zarządu województwa o odwołanie dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 68. 1. Marszałek województwa zawiesza przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych, jeżeli:

- 1) ośrodek nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 67 ust. 4 pkt 1;
- 2) w wyniku kontroli stwierdzono rażące uchybienia w zakresie, o którym mowa w art. 67 ust. 4 pkt 2 i 3.

2. Marszałek województwa zawiesza do czasu usunięcia uchybień przeprowadzanie przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych w zakresie prawa jazdy określonej kategorii w zależności od stwierdzonych uchybień.

3. Marszałek województwa przed wydaniem decyzji o zawieszeniu przeprowadzania przez wojewódzki ośrodek ruchu drogowego egzaminów państwowych jest obowiązany zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw egzaminów państwowych. Marszałek województwa może zawiesić przeprowadzanie egzaminów bez takiej opinii, jeżeli w terminie 14 dni od zawiadomienia komisji o zamiarze wydania decyzji w tej sprawie nie zajmie ona stanowiska.

Art. 69. 1. Marszałek województwa wydaje decyzje o skreśleniu egzaminatora z ewidencji egzaminatorów, w przypadku:

- 1) śmierci egzaminatora;
- 2) niespełnienia przez niego co najmniej jednego z wymagań, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 1-11;
- 3) nieprzedłożenia do dnia 31 grudnia każdego roku zaświadczenia potwierdzającego uczestnictwo w warsztatach doskonalenia zawodowego;
- 4) dopuszczenia się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania;
- 5) wielokrotnego naruszenia obowiązków egzaminatora.

2. Marszałek województwa wydaje decyzje o skreśleniu egzaminatora z ewidencji egzaminatorów:

- 1) z urzędu – na podstawie informacji i ustaleń stanu faktycznego uzyskanych w ramach prowadzonego nadzoru;
- 2) na uzasadniony wniosek dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

3. Przed wydaniem decyzji o skreśleniu egzaminatora z ewidencji z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, marszałek

województwa jest obowiązany zasięgnąć opinii społecznej komisji konsultacyjnej do spraw egzaminów państwowych. Marszałek województwa wydaje decyzję bez takiej opinii, jeżeli komisja nie zajmie stanowiska w terminie 14 dni od dnia jej zawiadomienia o zamiarze wydania takiej decyzji.

4. W przypadku skreślenia z ewidencji egzaminatora, który dopuścił się rażącego naruszenia przepisów z zakresu egzaminowania lub wielokrotnego naruszenia obowiązków egzaminatora, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna.

Art. 70. 1. Marszałek województwa unieważnia egzamin państwowy, jeżeli przeprowadzony był:

- 1) w stosunku do osoby, o której mowa w art. 50 ust. 2;
- 2) w sposób niezgodny z przepisami ustawy, a ujawnione nieprawidłowości miały wpływ na jego wynik.

2. Marszałek województwa unieważnia egzamin państwowy:

- 1) na wniosek dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, o którym mowa w art. 66 ust. 3 pkt 1;
- 2) z urzędu, w wyniku analizy wyników przeprowadzonej kontroli lub analizy złożonej skargi.

3. Unieważniony egzamin przeprowadza się ponownie na koszt wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 71. 1. Marszałek województwa uznaje egzamin państwowy za złożony z wynikiem pozytywnym, jeżeli egzamin był przeprowadzony zgodnie z przepisami ustawy, a z analizy dokumentacji i zapisów przebiegu egzaminu wynika, że osoba egzaminowana wykazała się wymaganą wiedzą i umiejętnościami.

2. Marszałek województwa uznaje egzamin państwowy za złożony z wynikiem pozytywnym:

- 1) na wniosek dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, o którym mowa w art. 66 ust. 3 pkt 2;
- 2) z urzędu, w wyniku analizy wyników przeprowadzonej kontroli lub analizy złożonej skargi.

Art. 72. 1. Nadzór nad sprawdzeniem niezbędnych kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę rowerową lub motorowerową prowadzi odpowiednio do miejsca, w którym jest ono wykonywane:

- 1) dyrektor szkoły;
- 2) kierownik ośrodka szkolenia kierowców;
- 3) dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, w ramach prowadzonego nadzoru są obowiązane:

- 1) rozpatrywać skargi zainteresowanych osób;
- 2) prowadzić wewnętrzną kontrolę w zakresie warunków, przebiegu i sposobu sprawdzenia kwalifikacji;
- 3) podjąć, w ramach kompetencji własnych, odpowiednie działania mające na celu

niezwłoczne wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

Art. 73. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, warunki i tryb wykonywania kontroli, o której mowa w art. 67, oraz wzory stosowanych przy tym dokumentów, kierując się potrzebą ujednoczenia w skali kraju wykonywanej kontroli oraz zapewnieniem jej efektywności.

Rozdział 12

Badanie lekarskie

Art. 74. 1. Badaniu lekarskiemu przeprowadzanemu w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami, zwanemu dalej „badaniem lekarskim”, podlega, z zastrzeżeniem ust. 4:

- 1) osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 2) osoba przedłużająca ważność prawa jazdy określonej kategorii lub pozwolenia na kierowanie tramwajem;
- 3) osoba ubiegająca się o przywrócenie uprawnień do kierowania pojazdem cofniętego ze względu na stan zdrowia;
- 4) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli uczestniczył w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny;
- 5) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli kierował pojazdem w stanie nietrzeźwym,

w stanie po użyciu alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu;

- 6) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do stanu zdrowia;
- 7) osoba występująca o zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne albo o przedłużenie ważności tego dokumentu.

2. Badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się:

- 1) na wniosek osoby posiadającej lub ubiegającej się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 i 7;
- 2) na podstawie odpowiedniego skierowania, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 4-6.

3. Badania lekarskiego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie przeprowadza się w stosunku do osoby posiadającej ważne orzeczenie lekarskie wydane na podstawie badania w zakresie uprawnienia, o które ubiega się zainteresowana osoba.

4. Wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, uznaje się za spełniony dla osoby, która posiada ważne orzeczenie lekarskie, wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

5. Osoba posiadająca pozwolenie na kierowanie tramwajem podlega okresowym badaniom lekarskim w terminach określonych w art. 34 ust. 2.

Art. 75. 1. Badanie lekarskie jest wykonywane w zakresie:

- 1) prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B, B+E i T;
- 2) prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E;
- 3) pozwolenia na kierowanie tramwajem lub
- 4) zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, określonym w prawie jazdy kategorii:
 - a) A1 i A,
 - b) B1, B i B+E lub
 - c) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.

2. Badanie lekarskie jest przeprowadzane na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Badanie lekarskie osoby ubiegającej się o wydanie pozwolenia wojskowego oraz o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jest przeprowadzane na koszt Ministra Obrony Narodowej.

4. Badanie lekarskie osoby ubiegającej się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym jednostki podległej lub nadzorowanej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych jest przeprowadzane na koszt ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 76. 1. Lekarzem uprawnionym do przeprowadzania badań lekarskich, zwanym dalej „uprawnionym lekarzem”, jest osoba, która:

- 1) posiada prawo wykonywania zawodu lekarza;
- 2) posiada co najmniej 5-letni staż w zawodzie lekarza;
- 3) posiada specjalizację lekarską, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 80;
- 4) ukończyła z wynikiem pozytywnym szkolenie określone w przepisach wydanych na podstawie art. 80;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów;
- 6) jest wpisana do ewidencji lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

2. Ewidencja uprawnionych lekarzy jest prowadzona przez marszałka województwa, który:

- 1) wpisuje do ewidencji uprawnionych lekarzy, w drodze decyzji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki określone w ust. 1 pkt 1-5;
- 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji uprawnionych lekarzy;
- 3) nadaje numer ewidencyjny uprawnionego lekarza.

3. W ewidencji uprawnionych lekarzy umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny lekarza;
- 2) imię i nazwisko lekarza;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania lekarza;
- 5) numer prawa wykonywania zawodu;
- 6) adres jednostki organizacyjnej, w której lekarz przeprowadza badania.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód samorządu województwa.

Art. 77. 1. Osoba podlegająca badaniu lekarskiemu, o którym mowa w art. 74, jest obowiązana wypełnić oświadczenie w formie ankiety, zwane dalej „ankietą”, dotyczące stanu zdrowia, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o czym powinna zostać pouczona. Ankietę składa się uprawnionemu lekarzowi.

2. Osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem jest obowiązana zgłosić staroście zmiany stanu zdrowia w zakresie danych umieszczonych w ankiecie.

Art. 78. 1. Uprawniony lekarz, po przeprowadzeniu badania lekarskiego, wydaje osobie badanej orzeczenie lekarskie.

2. Orzeczenie lekarskie może zawierać wynikające ze stanu zdrowia ograniczenia w zakresie:

- 1) terminu ważności;
- 2) pojazdów, którymi może kierować osoba badana, ich wyposażenia, oznakowania lub przystosowania;
- 3) specjalnych wymagań wobec osoby kierującej pojazdem.

3. Osoba badana, która nie zgadza się z treścią orzeczenia lekarskiego, może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego w jednostce określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 80. Ponowne badanie lekarskie jest przeprowadzane na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

4. Wniosek o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego składa się pisemnie w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia lekarskiego, za pośrednictwem lekarza, który je wydał. Wniosek złożony po tym terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.

5. Orzeczenie lekarskie wydane po przeprowadzeniu ponownego badania lekarskiego jest ostateczne.

6. W przypadku gdy w orzeczeniu lekarskim zostały stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem albo ograniczenia zdrowotne, o których mowa w ust. 2, lekarz przesyła jego kopię:

- 1) jednostce wykonującej ponowne badanie, jeżeli osoba złożyła wniosek o przeprowadzenie ponownego badania lekarskiego;
- 2) staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od dnia badania, jeżeli osoba badana nie złożyła wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo orzeczenie lekarskie zostało

wydane po przeprowadzeniu ponownego badania.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, lekarz do kopii orzeczenia lekarskiego załącza kopię dokumentacji związanej z przeprowadzonym badaniem.

8. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, w przypadku określonym w ust. 6 pkt 2, kopię orzeczenia lekarskiego lekarz przesyła marszałkowi województwa mazowieckiego.

9. Uprawniony lekarz wydaje osobie badanej skierowanie na badanie psychologiczne, jeżeli w wyniku badania lekarskiego została stwierdzona możliwość istnienia poważnych przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem. Informację o skierowaniu na badania psychologiczne lekarz niezwłocznie przesyła staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej.

Art. 79. 1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem.

2. Marszałek województwa w ramach nadzoru:

1) prowadzi kontrolę:

- a) wykonywania badań lekarskich,
- b) dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami,
- c) wydawanych orzeczeń;

2) skreśla lekarza z ewidencji uprawnionych lekarzy.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza w imieniu marszałka województwa uprawniony lekarz posiadający pisemne upoważnienie do jej przeprowadzenia.

4. Marszałek województwa wydaje decyzję o skreśleniu uprawnionego lekarza z ewidencji uprawnionych lekarzy, w przypadku:

- 1) śmierci lekarza;
- 2) gdy lekarz przestał spełniać co najmniej jedno z wymagań określonych w art. 76 ust. 1 pkt 1-5;
- 3) co najmniej dwukrotnego stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonych kontroli, rażących nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań lekarskich.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, ponowne nabycie uprawnień, o których mowa w art. 76, może nastąpić po upływie 2 lat od uprawomocnienia się decyzji o skreśleniu z ewidencji uprawnionych lekarzy.

Art. 80. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania badania lekarskiego;
- 2) zakres:
 - a) badań lekarskich,
 - b) konsultacji lekarzy specjalistów,
 - c) badań laboratoryjnych;
- 3) jednostki uprawnione do przeprowadzania badań, o których mowa w art. 78 ust. 3;

- 4) wzory stosowanych dokumentów oraz wzór pieczęci uprawnionego lekarza;
- 5) dodatkowe kwalifikacje uprawnionych lekarzy, o których mowa w art. 76 ust.1 pkt 4;
- 6) podmioty uprawnione do przeprowadzania szkoleń lekarzy;
- 7) wysokość opłaty:
 - a) za badanie lekarskie, przy czym maksymalna jej wysokość nie może przekroczyć 200 zł,
 - b) opłaty za wpis do ewidencji, o którym mowa w art. 76 ust. 2 pkt 1, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) zróżnicowane wymagania zdrowotne, kryteria oceny stanu zdrowia osoby poddanej badaniu oraz przyczyny przeprowadzania badania;
- 2) przepisy Unii Europejskiej odnoszące się do badań, o których mowa w ust.1 pkt 2;
- 3) odpowiedni poziom merytoryczny jednostek uprawnionych do przeprowadzania ponownego badania i podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia lekarzy;
- 4) potrzebę ujednoczenia dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 4;

- 5) konieczność zapewnienia właściwego poziomu kwalifikacji i dodatkowej wiedzy uprawnionego lekarza;
- 6) wysokość rzeczywistych kosztów związanych z przeprowadzaniem badania lekarskiego.

Rozdział 13

Badanie psychologiczne

Art. 81. 1. Badaniu psychologicznemu przeprowadzanemu w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem podlega:

- 1) osoba ubiegająca się o wydanie prawa jazdy:
 - a) kategorii C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E oraz D+E lub pozwolenie na kierowanie tramwajem,
 - b) kategorii A1, A, B1, B oraz B+E, wobec której wydana została decyzja o cofnięciu prawa jazdy w trybie art. 101 ust. 1 pkt 4 lub 5;
- 2) osoba przedłużająca ważność prawa jazdy kategorii C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E

oraz D+E lub pozwolenia na kierowanie tramwajem;

- 3) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem skierowany przez organ kontroli ruchu drogowego, jeżeli uczestniczył w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny;
- 4) kierujący pojazdem silnikowym lub tramwajem, jeżeli:
 - a) kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu,
 - b) przekroczył liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenia przepisów ruchu drogowego;
- 5) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem, jeżeli w wyniku badania lekarskiego tej osoby została stwierdzona możliwość istnienia poważnych przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 6) osoba ubiegająca się o przywrócenie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdem, cofniętego ze względu na istnienie przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdami;
- 7) osoba ubiegająca się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne albo o przedłużenie tego dokumentu.

2. Ponadto badaniu psychologicznemu podlega:

- 1) kandydat na instruktora i instruktor – w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań do wykonywania czynności instruktora;
- 2) kandydat na egzaminatora i egzaminator – w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań do wykonywania czynności egzaminatora.

3. Badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2, przeprowadza się w zakresie:

- 1) prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E lub
- 2) pozwolenia na kierowanie tramwajem.

4. Badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 3-6, przeprowadza się w zakresie:

- 1) prawa jazdy kategorii A1, A, B1, B, B+E i T;
- 2) prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E lub
- 3) pozwolenia na kierowanie tramwajem.

5. Badanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, przeprowadza się w zakresie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, określonym w prawie jazdy kategorii:

- 1) A1 i A;
- 2) B1, B i B+E lub
- 3) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.

6. Wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, uznaje się za spełniony dla osoby, która posiada ważne orzeczenie psychologiczne, wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.

Art. 82. 1. Badanie psychologiczne, o którym mowa w art. 81 ust. 1 i 2, zwane dalej „badaniem psychologicznym w zakresie psychologii transportu”, jest przeprowadzane przez uprawnionego do wykonywania tych badań psychologa, zwanego dalej „uprawnionym psychologiem”, w pracowni psychologicznej prowadzonej przez:

- 1) przedsiębiorcę wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną;
- 2) jednostkę wojskową – w zakresie badań osób na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) jednostkę podległą lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych – w zakresie badań osób na potrzeby tej jednostki.

2. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu jest przeprowadzane na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Badanie psychologiczne w zakresie psychologii transportu osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, jest przeprowadzane na koszt jednostek, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 83. 1. Uprawniony psycholog, po przeprowadzeniu badania psychologicznego, w zakresie psychologii transportu, wydaje osobie badanej orzeczenie psychologiczne o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem lub wykonywania odpowiednich czynności, o których mowa w art. 81 ust. 2, zwane dalej „orzeczeniem psychologicznym”.

2. Osoba badana, która nie zgadza się z treścią orzeczenia psychologicznego, może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego w jednostce określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 89. Ponowne badanie przeprowadza się na koszt osoby badanej, z wyjątkiem badań, o których mowa w art. 229 Kodeksu pracy.

3. Wniosek o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego w zakresie psychologii transportu składa się pisemnie w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia psychologicznego, za pośrednictwem psychologa, który je wydał.

4. Orzeczenie psychologiczne wydane po przeprowadzeniu ponownego badania psychologicznego jest ostateczne.

5. W przypadku gdy orzeczenie psychologiczne zawiera przeciwwskazania, o których mowa w ust. 1, kopię orzeczenia psycholog przesyła:

- 1) jednostce wykonującej ponowne badanie, jeżeli osoba złożyła wniosek o przeprowadzenie ponownego badania psychologicznego;
- 2) staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od daty badania, jeżeli osoba badana nie złożyła wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo orzeczenie psychologiczne zostało wydane w wyniku ponownego badania.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, do kopii orzeczenia psycholog załącza ponadto kopię dokumentacji związanej z przeprowadzonym badaniem.

7. W stosunku do osób, o których mowa w art. 8 ust. 3, w przypadku określonym w ust. 5 pkt 2, kopię orzeczenia przesyła się marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 84. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej wykonującej badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną.

2. Pracownię psychologiczną może prowadzić przedsiębiorca, który:

- 1) posiada zestaw metod badawczych i urządzeń, określonych metodyką, oraz warunki lokalowe, gwarantujące wykonywanie badań psychologicznych, zgodnie ze standardami określonymi w metodyce;
- 2) zatrudnia co najmniej jednego uprawnionego psychologa lub sam jest takim psychologiem;
- 3) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub przestępstwo przeciwko dokumentom – dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej.

3. Organem właściwym do prowadzenia rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy.

4. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną jest dokonywany na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) numer ewidencji działalności gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym – o ile są wymagane;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy – o ile taki posiada;
- 4) oznaczenie i adres pracowni psychologicznej;
- 5) imiona i nazwiska uprawnionych psychologów prowadzących w pracowni psychologicznej badania psychologiczne wraz z ich numerami ewidencyjnymi.

5. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię przedsiębiorca jest obowiązany dołączyć oświadczenie o następującej treści:

„Oświadczam że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznych, określone w ustawie z dnia o kierujących pojazdami.”.

6. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

7. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną umieszcza się dane, o których mowa w ust. 4, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby, oraz jego numer w tym rejestrze i numer ewidencyjny pracowni psychologicznych.

8. Marszałek województwa dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

9. Przedsiębiorca jest obowiązany złożyć marszałkowi województwa, który wpisał go do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, pisemną informację o wszelkich zmianach danych w zakresie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia ich wystąpienia.

10. Opłata, o której mowa w ust. 8, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód województwa.

Art. 85. 1. Jednostka wojskowa i jednostka podległa lub nadzorowana przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych mogą prowadzić pracownię psychologiczną w zakresie określonym odpowiednio w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 84 ust. 2 pkt 1 i 2.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, zawiadamiają marszałka województwa o rozpoczęciu działalności najpóźniej na 14 dni przed dniem jej rozpoczęcia.

3. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, określa się:

- 1) nazwę jednostki i oznaczenie jej adresu i siedziby;
- 2) oznaczenie i adres pracowni psychologicznej;
- 3) imiona i nazwiska uprawnionych psychologów wykonujących w jednostce badania psychologiczne wraz z ich numerami ewidencyjnymi.

4. Marszałek województwa prowadzi ewidencję jednostek wojskowych i jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych prowadzących pracownię psychologiczną. W ewidencji umieszcza się dane, o których mowa w ust. 3, numer jednostki w tej ewidencji oraz numer ewidencyjny pracowni psychologicznej.

5. Marszałek województwa wpisuje do ewidencji, o której mowa w ust. 4, jednostkę wojskową i jednostkę podległą lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3.

6. Jednostki, o których mowa w ust. 1, są obowiązane przekazywać wojewodzie informacje:

- 1) o zmianie danych, o których mowa w ust. 3 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 2) o zakończeniu działalności w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej – w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.

7. Marszałek województwa skreśla jednostkę wojskową i jednostkę podległą lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych z ewidencji, o której mowa w ust. 4:

- 1) na wniosek organu prowadzącego nadzór nad jednostką;
- 2) z urzędu – po otrzymaniu od jednostki informacji o zakończeniu działalności w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej.

Art. 86. 1. Badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu są wykonywane przez uprawnionego psychologa.

2. Uprawnionym psychologiem jest osoba, która:

- 1) posiada tytuł magistra psychologii;
- 2) ukończyła z wynikiem pozytywnym podyplomowe studia w zakresie psychologii transportu prowadzone przez szkołę wyższą posiadającą prawo wydawania dyplomów magisterskich na kierunku psychologia;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów;
- 4) została wpisana do ewidencji uprawnionych psychologów.

3. Ewidencja uprawnionych psychologów jest prowadzona przez marszałka województwa, który:

- 1) wpisuje do ewidencji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę spełniającą warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3;
- 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji uprawnionych psychologów;
- 3) nadaje numer ewidencyjny uprawnionego psychologa.

4. W ewidencji uprawnionych psychologów umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny uprawnionego psychologa;
- 2) imię i nazwisko uprawnionego psychologa;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) adres zamieszkania uprawnionego psychologa;
- 5) oznaczenie pracowni psychologicznej, w której uprawniony psycholog wykonuje badania;
- 6) datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.

5. Opłata, o której mowa w ust. 3, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód województwa.

6. Uprawniony psycholog jest obowiązany:

- 1) przekazać marszałkowi województwa:

- a) oznaczenie pracowni psychologicznej, w której wykonuje badania – najpóźniej do dnia rozpoczęcia badań,
 - b) informację o zmianie danych, o których mowa w ust. 4 pkt 1-5 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 2) rozwijać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;
 - 3) posiadać podczas wykonywania badań zaświadczenie o wpisie do ewidencji uprawnionych psychologów oraz okazywać je na żądanie.

Art. 87. 1. Marszałek województwa sprawuje nadzór nad przeprowadzaniem badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu.

2. W ramach sprawowanego nadzoru marszałek województwa:

- 1) przeprowadza kontrolę w zakresie:
 - a) zasad i metodyki przeprowadzanych badań,
 - b) prowadzonej dokumentacji,
 - c) wydawanych orzeczeń,
 - d) warunków lokalowych;
- 2) w przypadku stwierdzenia naruszeń warunków wykonywania działalności wyznacza termin ich usunięcia;
- 3) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę pracowni psychologicznej;
- 4) wydaje decyzję o skreśleniu psychologa z ewidencji uprawnionych psychologów.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przeprowadza w imieniu marszałka województwa uprawniony psycholog posiadający pisemne upoważnienie do jej przeprowadzenia.

4. Marszałek województwa wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę pracowni psychologicznej, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 84 ust. 5, niezgodne ze stanem faktycznym;
- 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej w wyznaczonym przez marszałka województwa terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej.

5. Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej jest:

- 1) wielokrotne przeprowadzanie badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu niezgodnie z przepisami ustawy;
- 2) wydanie orzeczenia psychologicznego niezgodnego ze stanem faktycznym;
- 3) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 1.

6. Marszałek województwa wydaje decyzję o skreśleniu psychologa z ewidencji uprawnionych psychologów, w przypadku:

- 1) śmierci psychologa;

- 2) niespełnienia przez niego co najmniej jednego z wymagań określonych w art. 86 ust. 2 pkt 1-3;
- 3) stwierdzenia, w wyniku dwukrotnie przeprowadzonej kontroli rażących nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań psychologicznych.

7. Marszałek województwa wydaje decyzje o skreśleniu psychologa z ewidencji uprawnionych psychologów:

- 1) z urzędu – na podstawie informacji i ustaleń stanu faktycznego uzyskanych w ramach prowadzonego nadzoru;
- 2) na uzasadniony wniosek jednostki lub organu prowadzącego nadzór podmiotów, o których mowa w art. 88.

8. W przypadku skreślenia psychologa z ewidencji uprawnionych psychologów, z przyczyn określonych w ust. 6 pkt 3, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym decyzja o skreśleniu stała się ostateczna.

Art. 88. 1. Nadzór nad jednostkami, o których mowa w art. 85 ust. 1, prowadzą odpowiednio do jednostki:

- 1) odpowiednia jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej właściwa w sprawach transportu i ruchu wojsk;
- 2) odpowiedni organ podległy lub nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, określony w odrębnych przepisach.

2. Jednostka lub organ, o którym mowa w ust. 1, w ramach nadzoru:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące pracowni psychologicznych;
- 2) prowadzi kontrolę pracowni psychologicznych;
- 3) podejmuje odpowiednie działania, w ramach własnych kompetencji;
- 4) występuje do marszałka województwa z wnioskiem o:
 - a) skreślenie jednostki z ewidencji jednostek prowadzących pracownię psychologiczną,
 - b) wydanie decyzji o skreśleniu psychologa, z przyczyn określonych w art. 87 ust. 6 pkt 3, z ewidencji uprawnionych psychologów.

Art. 89. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych;
- 2) sposób postępowania z dokumentacją związaną z przeprowadzanymi badaniami psychologicznymi;
- 3) szczegółowe warunki wymagane od pracowni psychologicznej;
- 4) wzory stosowanych dokumentów;
- 5) wzór pieczęci uprawnionego psychologa;

- 6) budowę i sposób nadawania numeru ewidencyjnego pracowni psychologicznej i psychologa;
- 7) wysokość opłaty:
 - a) za badanie psychologiczne, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 200 zł,
 - b) za wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 600 zł,
 - c) za wpis do ewidencji uprawnionych psychologów, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) zróżnicowane wymagania psychologiczne, kryteria oceny stanu psycho-fizycznego osoby poddanej badaniu oraz przyczynę przeprowadzania badania;
- 2) kryteria służące ocenie istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) zakres badań psychologicznych i związane z tym niezbędne warunki lokalowe oraz wyposażenie pracowni psychologicznej;
- 4) potrzebę ujednoczenia dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 4;
- 5) potrzebę ujednoczenia procedur postępowania z dokumentacją psychologiczną;

- 6) potrzebę zapewnienia ujednoczonych procedur oznaczania pracowni psychologicznych i psychologów;
- 7) wysokość rzeczywistych kosztów związanych z przeprowadzaniem badania psychologicznego;
- 8) koszty rzeczowe i osobowe związane z prowadzeniem rejestru oraz ewidencji, o których mowa w ust. 1 pkt 7.

Rozdział 14

Okres próbny

Art. 90. 1. Ustanawia się okres próbny dla osoby, która po raz pierwszy uzyskała prawo jazdy kategorii A1, A, B1 lub B, który wynosi 2 lata, począwszy od dnia, w którym został jej wydany ten dokument.

2. W okresie próbnym kierowca jest obowiązany:
 - 1) odbyć między 5. a 7. miesiącem tego okresu:
 - a) kurs dokształcający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
 - b) praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym;
 - 2) przedstawić staroście zaświadczenia o ukończeniu szkolenia i kursu, o których mowa w pkt 1, przed upływem 7. miesiąca tego okresu;

- 3) kierować wyłącznie pojazdem oznakowanym z tyłu i z przodu okrągłą nalepką barwy białej z zielonym symbolem liścia klonowego – przez pierwsze 7 miesięcy tego okresu.

3. Przed upływem 7. miesiąca okresu próbnego, kierującemu pojazdem zabrania się:

- 1) przekraczania prędkości 50 km/h na obszarze zabudowanym i 80 km/h poza obszarem zabudowanym;
- 2) kierowania pojazdem niewyposażonym w oznakowanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3;
- 3) podejmowania pracy zarobkowej w charakterze kierowcy;
- 4) osobistego wykonywania działalności gospodarczej polegającej na kierowaniu pojazdem.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, które uzyskały prawo jazdy kategorii A1, A, B1 lub B:

- 1) po uprzednim jego cofnięciu w trybie art. 101 ust. 1 pkt 4 lub 5;
- 2) w trybie określonym w art. 12, w przypadku gdy:
 - a) wydanie polskiego prawa jazdy nastąpiło w okresie krótszym niż 2 lata od dnia wydania zagranicznego prawa jazdy lub
 - b) ustalenie dnia wydania zagranicznego prawa jazdy nie jest możliwe.

5. Przepis ust. 1, ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 3 i 4 stosuje się do osoby posiadającej pozwolenie wojskowe kategorii A1, A, B1 lub B.

6. Przepisów ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 1 i 2 nie stosuje się do kierujących pojazdami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu.

7. Żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową w okresie próbnym mogą odbyć praktyczne szkolenie oraz kurs dokształcający, o których mowa w ust. 2 pkt 1, po zakończeniu tej służby, nie później niż:

- 1) przed dokonaniem wymiany pozwolenia wojskowego na prawo jazdy – dotyczy osób posiadających pozwolenie wojskowe;
- 2) w terminie 30 dni od jej zakończenia – dotyczy osób posiadających prawo jazdy.

8. O powołaniu do zasadniczej służby wojskowej osoby posiadającej prawo jazdy kategorii A1, A, B1 lub B podlegającej szkoleniu, o którym mowa w ust. 2, oraz o jej zwolnieniu dowódca jednostki wojskowej powiadamia właściwego starostę.

9. Przepisy ust. 7 i 8 stosuje się do:

- 1) policjantów w służbie kandydackiej;
- 2) funkcjonariuszy Straży Granicznej i funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu odbywających zastępczą służbę wojskową w systemie skoszarowanym.

Art. 91. 1. Starosta wydaje decyzję o przedłużeniu okresu próbnego:

- 1) o kolejne 2 lata, jeżeli w trakcie jego trwania kierowca:
 - a) uzyskał kolejną kategorię prawa jazdy z zakresu, o którym mowa w art. 90 ust. 1,
 - b) popełnił dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji stwierdzone prawomocnymi wyrokami sądów, postanowieniami sądu o warunkowym umorzeniu postępowania lub mandatami karnymi;
- 2) o czas zatrzymania prawa jazdy w sytuacji, o której mowa w art. 100 ust. 1 pkt 3.

2. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, będącą podstawą przedłużenia okresu próbnego przekazuje staroście administrator centralnej ewidencji kierowców.

3. Starosta przesyła informację o przedłużeniu okresu próbnego:

- 1) kierowcy;
- 2) administratorowi centralnej ewidencji kierowców.

Art. 92. 1. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. a, organizuje wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest prowadzony w formie wykładów i obejmuje w szczególności przedstawienie:

- 1) czynników mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;
- 2) problematyki wypadków drogowych;

- 3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.

3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje zaświadczenie o ukończeniu kursu kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

4. Osoba obowiązana do uczestnictwa w kursie doszkalającym w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego odbywa go:

- 1) w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego, w którym złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin państwowy – dotyczy osób, o których mowa w art. 90 ust. 1 i ust. 4 pkt 1;
- 2) w dowolnym wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego – dotyczy osób, o których mowa w art. 90 ust. 4 pkt 2 i ust. 7 i 9;

5. Kurs doszkalający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest prowadzony:

- 1) nieodpłatnie – dla osób, o których mowa w art. 90 ust. 1, ust. 4 pkt 1 i ust. 7 i 9;
- 2) za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej – dla osób, o których mowa w art. 90 ust. 4 pkt 2.

6. Opłata, o której mowa w ust. 5 pkt 2, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 93. 1. Praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. b, prowadzi odpłatnie ośrodek doskonalenia techniki jazdy, o którym mowa w art. 110.

2. Praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym jest przeprowadzane w formie ćwiczeń praktycznych i ma na celu:

- 1) zademonstrowanie niebezpieczeństw wynikających z nadmiernej i niedostosowanej do warunków ruchu prędkości;
- 2) kształtowanie postawy defensywnej u kierowcy.

3. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

Art. 94. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe programy:
 - a) kursu dokształcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
 - b) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym;
- 2) wzory dokumentów związanych z przeprowadzaniem szkolenia i kursu, o których mowa w pkt 1, a w szczególności wzory zaświadczeń o ich ukończeniu;
- 3) wysokość opłaty:
 - a) za kurs dokształcający w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 100 zł,
 - b) za praktyczne szkolenie z zakresu zagrożeń w ruchu drogowym, mając na uwadze wyso-

kość rzeczywistych kosztów związanych z prowadzeniem szkolenia.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić:

- 1) okoliczności i przyczyny wypadków drogowych oraz konieczność przeciwdziałania wypadkom drogowym;
- 2) potrzebę ujednoczenia dokumentów stosowanych w związku z przeprowadzaniem szkolenia i kursu;
- 3) koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem zajęć.

Rozdział 15

Nadzór nad kierującym

Art. 95. 1. Kierowca i osoba posiadająca pozwolenie na kierowanie tramwajem podlegają nadzorowi w zakresie:

- 1) przestrzegania przepisów ruchu drogowego;
- 2) spełniania wymagań określonych dla uzyskania i posiadania dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnień do kierowania pojazdem.

2. Nadzór sprawują:

- 1) organy kontroli ruchu drogowego – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) starosta – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Nadzór, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w stosunku do osoby, o której mowa w art. 8 ust. 3, sprawuje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 96. 1. Organ kontroli ruchu drogowego przekazuje do centralnej ewidencji kierowców informacje o naruszeniu przepisów ruchu drogowego popełnionym przez kierowcę lub osobę posiadającą pozwolenie na kierowanie tramwajem. Naruszeniu przypisuje się odpowiednią liczbą punktów w skali od 0 do 10.

2. Punkty za naruszenie przepisów ruchu drogowego wpisane do centralnej ewidencji kierowców usuwa się:

- 1) po upływie roku od dnia naruszenia, chyba że przed upływem tego okresu kierowca dopuścił się naruszeń, za które na podstawie prawomocnych rozstrzygnięć przypisana liczba punktów mogłaby przekroczyć 24;
- 2) po uzyskaniu informacji o ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 3) po uzyskaniu informacji o cofnięciu uprawnień do kierowania w trybie, o którym mowa w art. 101 ust. 1 pkt 4.

3. Administrator centralnej ewidencji kierowców wysyła list ostrzegawczy osobie, która popełniła pierwsze wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym w okresie próbnym, o którym mowa w art. 90.

4. Organ kontroli ruchu drogowego wydaje decyzję o skierowaniu kierującego pojazdem silnikowym lub tramwajem na badanie lekarskie i na badanie psychologiczne, jeżeli uczestniczył w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny.

5. Organ kontroli ruchu drogowego, wydając decyzję, o której mowa w ust. 4, powiadamia o jej wydaniu starostę.

Art. 97. 1. Starosta wydaje decyzję o skierowaniu kierowcy lub osoby posiadającej pozwolenie na kierowanie tramwajem na:

- 1) sprawdzenie kwalifikacji w formie egzaminu państwowego, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do kwalifikacji;
- 2) badanie lekarskie, jeżeli:
 - a) kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu,
 - b) istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do stanu zdrowia;
- 3) badanie psychologiczne, jeżeli:
 - a) kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu,
 - b) przekroczyła liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenia przepisów ruchu drogowego,
 - c) w okresie próbnym popełniła dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- 4) kurs reedukacyjny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli:
 - a) przekroczyła 24 punkty za naruszenie przepisów,

- b) w okresie próbnym popełniła co najmniej dwa wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- 5) kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej, jeżeli kierowała pojazdem w stanie po użyciu alkoholu, stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu.

2. Starosta podejmuje decyzję, o której mowa w ust. 1:

1) z urzędu:

- a) na podstawie informacji i ustaleń stanu faktycznego uzyskanych w ramach wykonywania zadań własnych – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b,
- b) na podstawie zgłoszenia przez kierowcę lub osobę posiadającą pozwolenie na kierowanie tramwajem zmiany stanu zdrowia w zakresie określonym w ankiecie, o której mowa w art. 77 – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b,
- c) na podstawie informacji uzyskanych od administratora centralnej ewidencji kierowców – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a oraz pkt 3-5,
- d) na podstawie informacji właściwego organu orzekającego, określonego w odrębnych przepisach, w przypadku zastrzeżeń co do stanu zdrowia osoby niepełnosprawnej – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b;

2) na uzasadniony wniosek:

- a) organu kontroli ruchu drogowego – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b,
- b) dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego – w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. b.

3. Starosta przekazuje do administratora centralnej ewidencji kierowców informację o:

- 1) wydaniu skierowania na odpowiedni kurs reedukacyjny, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5;
- 2) ukończeniu odpowiedniego kursu reedukacyjnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5;
- 3) wydaniu skierowania na badania, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3;
- 4) przeprowadzeniu badania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w sytuacji, o której mowa w art. 101 ust. 1 pkt 4 i 5.

5. W przypadku osoby, o której mowa w art. 8 ust. 3, decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 98. 1. Kursy reedukacyjne, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 4 i 5, prowadzi, za opłatą, wojewódzki ośrodek ruchu drogowego.

2. Kurs reedukacyjny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest prowadzony w formie wykładów oraz zajęć

warsztatowych przez osoby posiadające odpowiednią specjalistyczną wiedzę i obejmuje w szczególności przedstawienie:

- 1) skutków wypadków drogowych;
- 2) czynników mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego;
- 3) psychologicznych aspektów kierowania pojazdem i uczestnictwa w ruchu drogowym.

3. Wojewódzki ośrodek ruchu drogowego wydaje zaświadczenie o ukończeniu kursu reedukacyjnego kierowcy, który uczestniczył we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach.

4. Opłata, o której mowa w ust. 1, stanowi przychód wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego.

Art. 99. 1. Osoba skierowana na kurs reedukacyjny, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 4 lub 5, jest obowiązana do:

- 1) odbycia kursu, w terminie miesiąca od dnia wydania decyzji o skierowaniu;
- 2) przedstawienia staroście zaświadczenia o ukończeniu kursu, w terminie 6 tygodni od dnia wydania decyzji o skierowaniu;
- 3) uiszczenia opłaty ewidencyjnej.

2. Osoba skierowana na badanie, o którym mowa w art. 96 ust. 4 lub w art. 97 ust. 1 pkt 2 lub 3, jest obowiązana do:

- 1) poddania się badaniu, w terminie miesiąca od dnia wydania decyzji o skierowaniu;
- 2) przedstawienia staroście odpowiedniego orzeczenia lekarskiego lub orzeczenia psychologicznego, w terminie 3 miesięcy od dnia wydania decyzji o skierowaniu;

3) uiszczenia opłaty ewidencyjnej.

3. Osoba, o której mowa w art. 8 ust. 3, przedstawia odpowiedni dokument, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lub w ust. 2 pkt 2, marszałkowi województwa mazowieckiego.

Art. 100. 1. Starosta wydaje decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, w przypadku gdy:

- 1) upłynął termin ważności prawa jazdy;
- 2) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie zaświadczenia o ukończeniu:
 - a) kursu doształcającego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 92,
 - b) praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 93,
 - c) kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 4,
 - d) kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 5;
- 3) osoba posiadająca prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem nie przedstawiła w wymaganym terminie orzeczenia:

- a) o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 78 ust. 1,
- b) o istnieniu lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem, o którym mowa w art. 83 ust. 1.

2. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem następuje po ustaniu przyczyny zatrzymania, z zastrzeżeniem art. 49 ust. 1 pkt 3, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej.

Art. 101. 1. Starosta wydaje decyzję o cofnięciu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem w przypadku:

- 1) stwierdzenia na podstawie orzeczenia lekarskiego istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem;
- 2) stwierdzenia na podstawie orzeczenia psychologicznego istnienia przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem;
- 3) stwierdzenia utraty kwalifikacji, na podstawie wyniku egzaminu państwowego, przeprowadzonego w trybie art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3;
- 4) ponownego przekroczenia 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego w okresie 5 lat od dnia wydania skierowania, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 4 lit. a;
- 5) popełnienia w okresie próbnym trzech wykroczeń lub jednego przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- 6) orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, będące podstawą decyzji o cofnięciu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem przekazuje staroście administrator centralnej ewidencji kierowców.

3. Starosta wydaje decyzję o przywróceniu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem po ustaniu przyczyn, które spowodowały cofnięcie tego dokumentu, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5.

5. Decyzję o cofnięciu lub przywróceniu pozwolenia wojskowego wydaje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.

6. Decyzję o cofnięciu lub przywróceniu prawa jazdy osobom, o których mowa w art. 8 ust. 3, wydaje marszałek województwa mazowieckiego.

Art. 102. Osoba, w stosunku do której została wydana decyzja o cofnięciu prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem odpowiednio w trybie art. 101 ust. 1 pkt 4 lub 5, może ponownie uzyskać utracone prawo jazdy lub pozwolenie na kierowanie tramwajem po ponownym spełnieniu wszystkich wymagań stawianych osobom ubiegającym się o uprawnienie do kierowania pojazdem.

Art. 103. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób punktowania i liczbę punktów odpowiadających naruszeniu przepisów ruchu drogowego, o których mowa w art. 96;

- 2) wzory dokumentów stosowane w przypadkach, o których mowa w art. 91 ust. 2, art. 97 ust. 2 i art. 101 ust. 2.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności konieczność dyscyplinowania i wdrażania kierujących pojazdami do przestrzegania przepisów ustawy, zapobiegania wielokrotnemu naruszaniu przepisów ruchu drogowego oraz zapobiegania uczestnictwu w ruchu drogowym sprawców wielokrotnych naruszeń przepisów ruchu drogowego.

3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy program kursu reedukacyjnego w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 4;
- 2) opłatę za kurs, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 4, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 100 zł.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, należy uwzględnić w szczególności konieczność skutecznego zapobiegania naruszeniom przepisów ruchu drogowego przez zmianę postaw kierujących pojazdami oraz koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem zajęć.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, uwzględniając w szczególności tematy zajęć, formę ich realizacji oraz kwalifikację osób prowadzących, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy program kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 5;

- 2) opłatę za kurs, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 5, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 100 zł;
- 3) szczegółowe warunki i tryb kierowania na badania lekarskie lub badania psychologiczne oraz wzory dokumentów z tym związane.

6. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) znaczenie problematyki przeciwalkoholowej dla zmiany postaw kierujących pojazdami;
- 2) koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem zajęć;
- 3) potrzebę ujednoczenia i usprawnienia procedur administracyjnych i dokumentów związanych z kierowaniem na badania lekarskie lub badania psychologiczne.

Rozdział 16

Wymagania w stosunku do kierujących pojazdami uprzywilejowanymi lub przewożącymi wartości pieniężne

Art. 104. 1. Kierować pojazdem uprzywilejowanym może osoba, która:

- 1) ukończyła 21 lat;
- 2) posiada prawo jazdy odpowiedniej do rodzaju pojazdu kategorii;
- 3) uzyskała orzeczenie:

- a) lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym,
 - b) psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 4) ukończyła kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi;
 - 5) posiada zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym w zakresie określonej kategorii prawa jazdy.

2. Wymagania, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą osób kierujących pojazdami uprzywilejowanymi:

- 1) Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz Policji – w zakresie ust. 1 pkt 1 i 4;
- 2) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Biura Ochrony Rządu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Inspekcji Transportu Drogowego, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Celnej, kierujących pojazdami tych jednostek – w zakresie ust. 1 pkt 4.

Art. 105. 1. Kursy dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi prowadzi ośrodek doskonalenia techniki jazdy, o którym mowa w art. 110 ust. 2.

2. Kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi jest prowadzony w zakresie kierowania pojazdami określonymi w prawie jazdy kategorii:

- 1) A1 i A;
- 2) B1, B i B+E lub
- 3) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.

3. W przypadku rozszerzania zakresu posiadanego zezwolenia, zainteresowana osoba uczestniczy jedynie w odpowiednim kursie uzupełniającym.

4. Kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi obejmuje:

- 1) naukę teoretycznych podstaw techniki i taktyki jazdy w warunkach specjalnych, przepisów ruchu drogowego, problematykę wypadków drogowych i psychologii transportu przeprowadzaną w formie wykładów i ćwiczeń sprawdzających wiedzę;
- 2) zajęcia praktyczne z techniki i taktyki jazdy w warunkach specjalnych;
- 3) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, w formie egzaminu.

5. Kurs uzupełniający dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi obejmuje:

- 1) zajęcia teoretyczne i praktyczne uzupełniające wiedzę i umiejętności, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, w zakresie właściwym dla danej kategorii prawa jazdy;
- 2) kontrolne sprawdzenie poziomu osiągniętej wiedzy i umiejętności, w formie egzaminu.

6. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy wydaje zaświadczenie o ukończeniu odpowiedniego kursu dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi osobie, która:

- 1) uczestniczyła we wszystkich przewidzianych w programie zajęciach;
- 2) złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin, o którym mowa w ust. 4 pkt 3 lub ust. 5 pkt 2.

Art. 106. 1. Zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym uprawnia do kierowania pojazdem uprzywilejowanym określonym w prawie jazdy kategorii:

- 1) A1 i A;
- 2) B1, B i B+E lub
- 3) C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E.

2. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym jest obowiązany mieć przy sobie zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym i okazywać je uprawnionym osobom.

Art. 107. 1. Starosta wydaje zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, w drodze decyzji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobie, która spełnia wymagania określone art. 104 ust. 1 pkt 1-4, potwierdzone przedstawionym:

- 1) orzeczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 2) orzeczeniem psychologicznym o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem uprzywilejowanym;
- 3) zaświadczeniem o ukończeniu kursu dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych.

2. Starosta wydaje zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, określając:

- 1) zakres zezwolenia, o którym mowa w art. 106 ust. 1, odpowiadający rodzajowi ukończonego kursu oraz zakresowi badań lekarskich i psychologicznych;
- 2) ważność zezwolenia na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z terminu ważności orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

3. Starosta przedłuża ważność zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, w drodze decyzji, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, na okres, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, po przedstawieniu orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, wydanego na podstawie badań, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2 oraz art. 81 ust. 1 pkt 2.

4. Starosta rozszerza zakres zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym, w drodze decyzji, za opłatą, o której mowa w ust. 1, oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, odpowiednio do przedstawionego zaświadczenia o ukończeniu kursu uzupełniającego dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi

5. Osobie, o której mowa w art. 104 ust. 2, zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym wydaje nieodpłatnie odpowiedni organ jednostki, w której osoby te pełnią służbę lub są zatrudnione. Przepisy ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

6. Opłata, o której mowa w ust. 1, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód powiatu.

Art. 108. Kierować pojazdem przewożącym wartości pieniężne może osoba posiadająca odpowiedni stan zdrowia,

kwalifikacje i umiejętności oraz zezwolenie na kierowanie pojazdem przewożącym wartości pieniężne. Przepisy art. 104-107 stosuje się odpowiednio.

Art. 109. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe programy kursów dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych lub pojazdów przewożących wartości pieniężne;
- 2) szczegółowy tryb postępowania w sprawie wydania lub przedłużenia zezwolenia dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych lub pojazdów przewożących wartości pieniężne;
- 3) wzór zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub pojazdem przewożącym wartości pieniężne oraz wzory innych dokumentów stosowanych w sprawach, o których mowa w pkt 2;
- 4) stawkę opłaty za wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub pojazdem przewożącym wartości pieniężne.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, należy uwzględnić w szczególności:

- 1) konieczność właściwego przygotowania do warunków i zagrożeń związanych z kierowaniem pojazdami uprzywilejowanymi lub pojazdami przewożącymi wartości pieniężne;
- 2) potrzebę ujednoczenia i usprawnienia procedur administracyjnych związanych z wydaniem lub przedłużenia zezwolenia dla

kierowców pojazdów uprzywilejowanych lub pojazdów przewożących wartości pieniężne;

- 3) konieczność zabezpieczenia zezwolenia przed podrobieniem;
- 4) koszty rzeczowe i osobowe związane z przeprowadzaniem kursów.

Rozdział 17

Doskonalenie umiejętności osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym

Art. 110. 1. Doskonalenie umiejętności osób posiadających uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym jest prowadzone w ośrodku doskonalenia techniki jazdy.

2. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy może być prowadzony przez:

- 1) przedsiębiorcę;
- 2) jednostkę wojskową – w zakresie szkolenia kierowców na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) jednostkę podległą lub nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych – w zakresie szkolenia kierowców na potrzeby tej jednostki.

3. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy prowadzi ponadto:

- 1) praktyczne szkolenie w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. b;

- 2) kurs dla kierujących pojazdami uprzywilejowanymi, o którym mowa w art. 104 ust. 1 pkt 5.

Art. 111. 1. Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy stanowi działalność regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy.

2. Ośrodek doskonalenia techniki jazdy może prowadzić przedsiębiorca, który:

- 1) posiada:
 - a) infrastrukturę techniczną,
 - b) pojazdy odpowiednie do prowadzenia zajęć,
 - c) warunki lokalowe i wyposażenie dydaktyczne
– pozwalające na bezpieczne i zgodne z programem przeprowadzanie ćwiczeń praktycznych;
- 2) zapewnia przeprowadzanie ćwiczeń praktycznych przez instruktorów techniki jazdy;
- 3) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów – dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej.

Art. 112. 1. Organem prowadzącym rejestr przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce wykonywania działalności objętej wpisem.

2. Wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy dokonywany jest na wniosek przedsiębiorcy zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) numer w ewidencji działalności gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym – o ile taki posiada;
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy – o ile taki posiada;
- 4) adres ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
- 5) adresy (miejsca położenia) placów manewrowych, lokali biurowych i sal wykładowych wraz z określeniem tytułu prawnego oraz dat określających okres, na jaki przedsiębiorca posiada tytuł prawny do tych obiektów;
- 6) zakres prowadzonego szkolenia;
- 7) imiona i nazwiska instruktorów techniki jazdy wraz z ich numerami ewidencyjnymi;
- 8) numery rejestracyjne pojazdów, którymi prowadzona jest nauka jazdy.

3. Do wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy przedsiębiorca jest obowiązany dołączyć oświadczenie o następującej treści:

„Oświadczam że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, określone w ustawie z dnia o kierujących pojazdami.”.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, powinno zawierać również:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania;
- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem jej imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

5. W rejestrze przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy umieszcza się dane przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 2, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby, oraz numer przedsiębiorcy w tym rejestrze.

6. Wojewoda dokonuje wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, oraz wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu.

7. Opłata, o której mowa w ust. 6, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód budżetu państwa.

Art. 113. 1. Jednostka wojskowa i jednostka podległa lub nadzorowana przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych mogą prowadzić ośrodek doskonalenia techniki jazdy, w zakresie określonym odpowiednio w art. 110 ust. 2 pkt 2 lub 3, po spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 111 ust. 2 pkt 1 i 2.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, zawiadamiają wojewodę o rozpoczęciu działalności najpóźniej na 14 dni przed dniem jej rozpoczęcia.

3. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, określa się:

- 1) nazwę i adres jednostki prowadzącej ośrodek doskonalenia techniki jazdy;
- 2) miejsce prowadzenia ośrodka;
- 3) imiona i nazwiska instruktorów techniki jazdy wraz z ich numerami ewidencyjnymi.

4. Wojewoda prowadzi ewidencję jednostek wojskowych i jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy. W ewidencji umieszcza się dane, o których mowa w ust. 3, oraz numer jednostki w tej ewidencji.

5. Wojewoda wpisuje odpowiednią jednostkę do ewidencji, o której mowa w ust. 4, po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3.

6. Jednostki, o których mowa w ust. 1, są obowiązane przekazywać wojewodzie informacje:

- 1) o zmianie danych, o których mowa w ust. 3 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;
- 2) o zakończeniu działalności w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki

jazdy – w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia.

7. Wojewoda skreśla jednostkę, o której mowa w ust. 1, z ewidencji, o której mowa w ust. 4:

- 1) na wniosek jednostki lub organu prowadzącego nadzór nad jednostką;
- 2) z urzędu – po otrzymaniu od jednostki informacji o zakończeniu działalności w zakresie doskonalenia techniki jazdy.

Art. 114. 1. Ćwiczenia praktyczne w zakresie doskonalenia techniki jazdy są przeprowadzane przez instruktora techniki jazdy.

2. Instruktorem techniki jazdy jest osoba, która:

- 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie;
- 2) posiada uprawnienia instruktora prowadzącego szkolenie kandydatów na kierowców co najmniej w zakresie prawa jazdy kategorii B;
- 3) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin z wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych przed komisją egzaminacyjną powołaną przez wojewodę;
- 4) została wpisana do ewidencji instruktorów techniki jazdy.

3. Ewidencja instruktorów techniki jazdy jest prowadzona przez wojewodę, który:

- 1) wpisuje do ewidencji instruktorów techniki jazdy, w drodze decyzji, za opłatą oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, osobę

spełniającą warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1-3;

- 2) wydaje zaświadczenie o wpisie do ewidencji instruktorów techniki jazdy;
- 3) nadaje instruktorowi techniki jazdy numer ewidencyjny.

4. Wpis dokonywany jest na okres ważności posiadanej przez instruktora techniki jazdy legitymacji, o której mowa w art. 36.

5. W ewidencji instruktorów techniki jazdy umieszcza się następujące dane:

- 1) numer ewidencyjny instruktora techniki jazdy;
- 2) imię i nazwisko instruktora techniki jazdy;
- 3) numer PESEL, a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;
- 4) numer i datę ważności legitymacji instruktora, o której mowa w art. 36;
- 5) adres zamieszkania instruktora techniki jazdy;
- 6) wynikające z zakresu złożonego egzaminu, poszczególne rodzaje uprawnień, w zakresie których instruktor techniki jazdy może przeprowadzać ćwiczenia praktyczne;
- 7) oznaczenie ośrodka doskonalenia techniki jazdy, w którym instruktor techniki jazdy przeprowadza ćwiczenia praktyczne;

8) datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji.

6. Egzamin, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, jest przeprowadzany za opłatą przeznaczoną na organizację egzaminu i wynagrodzenia członków komisji.

7. Opłata, o której mowa w ust. 3, z wyjątkiem opłaty ewidencyjnej, stanowi przychód budżetu państwa.

8. Instruktor techniki jazdy jest obowiązany:

1) przekazywać wojewodzie:

a) oznaczenie ośrodka doskonalenia techniki jazdy, w którym przeprowadza ćwiczenia praktyczne – najpóźniej do dnia rozpoczęcia ćwiczeń,

b) informację o zmianie danych, o których mowa w ust. 5 pkt 1-7 – w terminie 14 dni od dnia ich zmiany;

2) rozwijać wiedzę zawodową i podnosić kwalifikacje;

3) posiadać w czasie prowadzenia ćwiczeń praktycznych zaświadczenie o wpisie do ewidencji instruktorów techniki jazdy oraz okazywać je na żądanie.

Art. 115. 1. Wojewoda sprawuje nadzór nad ośrodkami doskonalenia techniki jazdy.

2. W ramach sprawowanego nadzoru wojewoda:

1) przeprowadza kontrolę w zakresie:

- a) spełniania przez ośrodek doskonalenia techniki jazdy wymagań, o których mowa w art. 111 ust. 2,
 - b) zgodności prowadzonego szkolenia z obowiązującymi programami:
 - doskonalenia techniki jazdy,
 - praktycznego szkolenia w zakresie zagrożeń w ruchu drogowym, o którym mowa w art. 90 ust. 2 pkt 1 lit. b,
 - kursu dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych, o którym mowa w art. 104 ust. 1 pkt 5,
 - c) prawidłowości prowadzonych dokumentów w związku z realizacją szkolenia;
- 2) w przypadku stwierdzenia naruszeń warunków wykonywania działalności wyznacza termin ich usunięcia;
 - 3) wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
 - 4) wydaje decyzję o skreśleniu instruktora z ewidencji instruktorów techniki jazdy.

3. Wojewoda wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, jeżeli przedsiębiorca:

- 1) złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 112 ust. 3, niezgodne ze stanem faktycznym;

- 2) nie usunął naruszeń warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy w wyznaczonym przez wojewodę terminie;
- 3) rażąco naruszył warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy.

4. Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy jest:

- 1) wielokrotne prowadzenie szkolenia w sposób niezgodny z przepisami niniejszej ustawy;
- 2) wydanie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia niezgodnego ze stanem faktycznym;
- 3) odmowa poddania się kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 1.

5. Wojewoda wydaje decyzję o skreśleniu instruktora techniki jazdy z ewidencji instruktorów techniki jazdy w przypadku:

- 1) śmierci instruktora techniki jazdy;
- 2) skreślenia instruktora techniki jazdy z ewidencji, o której mowa w art. 33 ust. 2;
- 3) gdy instruktor przestał spełniać co najmniej jedno z wymagań, o których mowa w art. 114 ust. 2 pkt 1-3;
- 4) stwierdzenia, w wyniku dwukrotnie przeprowadzonej kontroli, rażących nieprawidłowości w trakcie prowadzenia szkolenia;

- 5) stwierdzenia naruszenia w trakcie prowadzenia szkolenia zasad bezpieczeństwa i spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa osób biorących udział w szkoleniu lub osób trzecich.

6. Wojewoda wydaje decyzje o skreśleniu instruktora techniki jazdy z ewidencji instruktorów techniki jazdy:

- 1) z urzędu – na podstawie informacji i ustaleń stanu faktycznego uzyskanych w ramach prowadzonego nadzoru;
- 2) na uzasadniony wniosek jednostki lub organu prowadzącego nadzór podmiotów, o których mowa w ust. 8.

7. W przypadku skreślenia instruktora techniki jazdy z ewidencji instruktorów techniki jazdy z przyczyn określonych w ust. 5 pkt 2, 4 i 5, ponowny wpis do ewidencji nie może być dokonany wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia skreślenia instruktora z ewidencji.

8. Nadzór nad ośrodkami doskonalenia techniki jazdy, o których mowa w art. 113 ust. 1, prowadzą odpowiednio:

- 1) odpowiednia jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej właściwa w sprawach transportu i ruchu wojsk;
- 2) odpowiedni organ podległy lub nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, określony w odrębnych przepisach.

9. Jednostka lub organ, o którym mowa w ust. 8, w ramach nadzoru:

- 1) rozpatruje skargi zainteresowanych osób dotyczące ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
- 2) prowadzi kontrolę ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
- 3) podejmuje odpowiednie działania, w ramach własnych kompetencji;
- 4) występuje do wojewody z wnioskiem o:
 - a) skreślenie jednostki z ewidencji jednostek prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy,
 - b) wydanie decyzji o skreśleniu instruktora techniki jazdy, który rażąco naruszył przepisy w zakresie szkolenia, z ewidencji instruktorów techniki jazdy.

Art. 116. 1. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) infrastrukturę techniczną, warunki lokalowe i wyposażenie dydaktyczne, wymagane do prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy;
- 2) program egzaminu oraz zakres wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych sprawdzanych na egzaminie oraz sposób powoływania komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy;
- 3) wysokość:

- a) opłaty za egzamin dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 400 zł,
- b) stawek wynagrodzenia dla członków komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na instruktorów techniki jazdy,
- c) opłaty za wpis do ewidencji instruktorów techniki jazdy, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 50 zł,
- d) opłaty za wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy, przy czym jej wysokość nie może przekroczyć 600 zł;

4) wzór:

- a) wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy,
- b) oświadczenia o spełnianiu wymaganych od przedsiębiorcy warunków,
- c) zaświadczenia potwierdzającego wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy,
- d) wniosku o wpis do ewidencji instruktorów techniki jazdy,
- e) świadectwa instruktora techniki jazdy;

- 5) sposób prowadzenia rejestru osób szkolonych oraz wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia;
- 6) budowę numerów ewidencyjnych ośrodka doskonalenia techniki jazdy i numerów w rejestrze instruktorów techniki jazdy oraz sposób ich nadawania.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu uwzględni odpowiednio:

- 1) konieczność stworzenia prawidłowych i bezpiecznych warunków szkolenia prowadzonego przez ośrodki doskonalenia techniki jazdy oraz zapewnienia należytych wymagań organizacyjno-technicznych przeprowadzane-go szkolenia;
- 2) wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne niezbędne do bezpiecznego i właściwego prowadzenia zajęć praktycznych w ośrodku doskonalenia techniki jazdy;
- 3) wysokość rzeczywistych kosztów rzeczowych i osobowych związanych z prowadzeniem:
 - a) egzaminu,
 - b) ewidencji,
 - c) rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy;
- 4) zakres niezbędnych danych dotyczących osób uczestniczących w szkoleniu, instruktorów, ośrodków doskonalenia techniki

jazdy i organów właściwych w sprawach wpisu do rejestru;

- 5) potrzebę ujednoczenia trybu postępowania w sprawach dotyczących dokumentacji szkoleniowej;
- 6) konieczność zapewnienia ujednoczonych procesów oznaczania ośrodków doskonalenia techniki jazdy oraz instruktorów techniki jazdy.

Rozdział 18

Nadzór nad wykonywaniem zadań z zakresu ustawy

Art. 117. 1. Wojewoda sprawuje nadzór pod kątem zgodności z prawem nad:

- 1) wykonywaniem przez starostę zadań, o których mowa w art. 8 ust. 1 i 2, art. 13 ust. 1, art. 14 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 28 ust. 4, 5, 8 i 9-11, art. 29 ust. 3 i 5, art. 30, art. 31 ust. 1, art. 33 ust. 2, art. 37, art. 38 ust. 2, art. 42, art. 44-46, art. 47 ust. 5 i 6, art. 49 ust. 1 pkt 2, art. 74 ust. 1 pkt 4-6, art. 78, art. 81 ust. 1 pkt 3, art. 83, art. 90 ust. 2 pkt 2, art. 91 ust. 1 i 3, art. 95 ust. 2 pkt 2, art. 97, art. 100 ust. 1, art. 101 ust. 1 i 3 oraz art. 107;
- 2) wykonywaniem przez marszałka województwa zadań, o których mowa w art. 8 ust. 3, art. 17 ust. 4, art. 58 ust. 2 i 3, art. 61 ust. 3, art. 65-71, art. 76 ust. 2, art. 78 ust. 8, art. 79, art. 81 ust. 3, art. 83 ust. 7, art. 84

ust. 3 i 8, art. 85 ust. 2 i 3, art. 86 ust. 3 i 4, art. 87, art. 95 ust. 3, art. 97 ust. 4 oraz art. 101 ust. 6.

2. Wojewoda w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1:

- 1) przeprowadza kontrolę dokumentacji prowadzonej w związku z wykonywaniem zadań, o których mowa w ust. 1, oraz żąda pisemnych wyjaśnień i informacji w tym zakresie;
- 2) sporządza w wyniku przeprowadzonej kontroli zalecenia i wnioski przedstawiane zarządowi odpowiednio powiatu lub województwa;
- 3) sporządza i przedstawia w terminie do końca marca każdego roku ministrowi właściwemu do spraw transportu zbiorcze sprawozdanie z terenu województwa za ubiegły rok na podstawie rocznych sprawozdań starostów z wykonywania zadań określonych niniejszą ustawą.

3. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, informacje zawarte w zbiorczym sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, oraz jego wzór, kierując się potrzebą ujednoczenia w skali kraju sprawozdawczości w zakresie zadań wykonywanych przez starostów.

Art. 118. Zadania i kompetencje starosty, o których mowa w art. 117 ust. 1 pkt 1, nie mogą być powierzone gminie w drodze porozumienia.

Rozdział 19

Przepisy karne

Art. 119. 1. Kierujący pojazdem, który nie stosuje się do zakazu określonego w art. 23 ust. 6 lub w art. 90 ust. 3, podlega karze grzywny lub karze nagany.

2. Tej samej karze podlega osoba towarzysząca, która dopuszcza do naruszenia przez kierującego pojazdem, znajdującego się pod jej opieką, zakazu określonego w art. 23 ust. 6.

Art. 120. Orzekanie w sprawie, o której mowa w art. 119, następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 20

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 121. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) odnośnik nr 1 do ustawy otrzymuje brzmienie:
„Niniejsza ustawa wdraża postanowienia następujących dyrektyw Wspólnoty Europejskiej:
 - 1) dyrektywy 70/156/EWG z dnia 6 lutego 1970 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do homologacji typu pojazdów silnikowych

i ich przyczep (Dz.Urz. WE L 42 z 23.02.1970, z późn. zm.);

- 2) dyrektywy 74/150/EWG z dnia 4 marca 1974 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do homologacji typu kołowych ciągników rolniczych lub leśnych (Dz.Urz. WE L 84 z 28.03.1974, z późn. zm.);
- 3) dyrektywy 91/671/EWG z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do obowiązkowego stosowania pasów bezpieczeństwa w pojazdach poniżej 3,5 tony (Dz.Urz. WE L 373 z 31.12.1991, z późn. zm.);
- 4) dyrektywy 92/6/EWG z dnia 10 lutego 1992 r. w sprawie montowania i zastosowania urządzeń ograniczenia prędkości w niektórych kategoriach pojazdów mechanicznych we Wspólnocie (Dz.Urz. WE L 57 z 02.03.1992, z późn. zm.);
- 5) dyrektywy 96/53/WE z dnia 25 lipca 1996 r. ustanawiającej dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (Dz.Urz. WE L 235 z 17.09.1996, z późn. zm.);
- 6) dyrektywy 96/96/WE z dnia 20 grudnia 1996 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw

państw członkowskich dotyczących badań przydatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep (Dz.Urz. WE L 46 z 17.02.1997, z późn. zm.);

- 7) dyrektywy 97/27/WE z dnia 22 lipca 1997 r. odnoszącej się do mas i wymiarów niektórych kategorii pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz zmieniającej dyrektywę 70/156/EWG (Dz.Urz. WE L 233 z 28.08.1997, z późn. zm.);
- 8) dyrektywy 1999/37/WE z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie dokumentów rejestracyjnych pojazdów (Dz.Urz. WE L 138 z 01.06.1999, z późn. zm.);
- 9) dyrektywy 1999/62/WE z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe (Dz.Urz. WE L 187 z 20.07.1999);
- 10) dyrektywy 2000/30/WE z dnia 6 czerwca 2000 r. w sprawie drogowej kontroli technicznej pojazdów dostawczych poruszających się na obszarze Wspólnoty (Dz.Urz. WE L 203 z 10.08.2000, z późn. zm.);
- 11) dyrektywy 2002/24/WE z dnia 18 marca 2002 r. w sprawie homologacji typu dwu- lub trzykołowych pojazdów mechanicznych i uchylającej dyrektywę 92/61/EWG (Dz.Urz. WE L 124 z 09.05.2002).

Dane dotyczące aktów prawa Unii Europejskiej, ogłoszone przed dniem 1 maja 2004 r., zamieszczone w niniejszej ustawie, dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.”;

2) w art. 80d:

a) w ust. 4:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1;”,

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) opłata ewidencyjna, o której mowa w art. 8 ust. 1 i 5, art. 11 ust. 7, art. 12 ust. 1, art. 14 ust. 5, art. 17 ust. 2, art. 28 ust. 9, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 76 ust. 2 pkt 1, art. 84 ust. 8, art. 86 ust. 3 pkt 1, art. 92 ust. 5 pkt 2, art. 99 ust. 1 pkt 3, art. 100 ust. 2, art. 101 ust. 3, art. 107 ust. 1, 3 i 4, art. 112 ust. 6 oraz art. 114 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr ..., poz. ...), a także w art. 39g ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088, z późn. zm.⁴⁾).”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wysokość każdej opłaty ewidencyjnej, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1, oraz w art. 8 ust. 1 i 5, art. 11 ust. 7, art. 12 ust. 1, art. 14 ust. 5, art. 17 ust. 2, art. 28 ust. 9, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 76 ust. 2 pkt 1, art. 84 ust. 8, art. 86 ust. 3 pkt 1, art. 92 ust. 5 pkt 2, art. 99 ust. 1 pkt 3, art. 100 ust. 2, art. 101 ust. 3, art. 107 ust. 1, 3 i 4, art. 112 ust. 6 i art. 114 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia o kierujących pojazdami, a także w art. 39g ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym nie może przekroczyć równowartości w złotych 0,5 euro ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego ustalonego przez Narodowy Bank Polski w dniu wydania rozporządzenia, o którym mowa w ust. 7.”,

c) w ust. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wysokość opłaty ewidencyjnej, o której mowa w art. 75 ust. 2, art. 77 ust. 3, art. 82 ust. 2 i art. 150 ust. 1, oraz w art. 8 ust. 1 i 5, art. 11 ust. 7, art. 12 ust. 1, art. 14 ust. 5, art. 17 ust. 2, art. 28 ust. 9, art. 33 ust. 2 pkt 1, art. 38 ust. 2 pkt 1, art. 58 ust. 2 pkt 1, art. 76 ust. 2 pkt 1, art. 84 ust. 8, art. 86 ust. 3 pkt 1, art. 92 ust. 5 pkt 2, art. 99 ust. 1 pkt 3, art. 100 ust. 2, art. 101 ust. 3, art. 107 ust. 1, 3 i 4, art. 112 ust. 6

i art. 114 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia
o kierujących pojazdami, a także
w art. 39g ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia
6 września 2001 r. o transporcie drogowym oraz sposób jej wnoszenia;”;

3) w dziale IV:

- a) tytuł otrzymuje brzmienie: „Bezpieczeństwo ruchu drogowego”,
- b) uchyla się rozdział 1,
- c) w art. 100a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W ewidencji gromadzi się także dane o:

- 1) osobach nieposiadających uprawnień, w stosunku do których orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów;
- 2) instruktorach prowadzących szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 3) egzaminatorach osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem;
- 4) ośrodkach szkolenia kierowców i innych jednostkach prowadzących szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy lub pozwolenia do kierowania tramwajem;

- 5) lekarzach uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem;
- 6) pracowniach psychologicznych wykonujących badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu;
- 7) psychologach uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu;
- 8) ośrodkach doskonalenia techniki jazdy;
- 9) instruktorach techniki jazdy;
- 10) ośrodkach egzaminacyjnych.”,

d) art. 100b otrzymuje brzmienie:

„Art. 100b. 1. W ewidencji gromadzi się dane o osobach, o których mowa w art. 100a ust. 2 i ust. 3 pkt 1:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę i miejsce urodzenia;
- 3) numer ewidencyjny Powstającego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL),
a w przypadku osoby nieposiadającej numeru

PESEL – podaje się numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;

- 4) adres zamieszkania;
- 5) rodzaj oraz zakres uzyskanego uprawnienia;
- 6) datę uzyskania pierwszego uprawnienia, a w przypadku jego cofnięcia – także datę ponownego uzyskania uprawnienia;
- 7) datę ważności uprawnienia;
- 8) numer dokumentu stwierdzającego uprawnienie;
- 9) ograniczenia dotyczące uprawnienia;
- 10) nazwę organu, który wydał dokument stwierdzający uprawnienie;
- 11) dotyczące:
 - a) zatrzymania dokumentu stwierdzającego uprawnienie oraz jego zwrócenia –

serię i numer dokumentu,

b) cofnięcia uprawnienia oraz jego przywrócenia – serię i numer dokumentu,

c) utraty dokumentu stwierdzającego uprawnienie oraz jego odnalezienia – serię i numer dokumentu,

d) zastosowania środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów,

e) uczestnictwa w kolizji lub wypadku drogowym,

f) naruszenia przepisów i zasad ruchu drogowego wraz z przypisaną liczbą punktów,

g) okresu próbnego i jego przedłużenia,

h) skierowania na kurs reedukacyjny;

12) zakres, numer oraz okres, na jaki zostało wydane

zaświadczenie ADR,
o którym mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych;

- 13) numer ewidencyjny instruktora, który prowadził szkolenie;
 - 14) numer ewidencyjny jednostki, która prowadziła szkolenie;
 - 15) numer ewidencyjny egzaminatora, który prowadził egzamin państwowy;
 - 16) wojewódzki ośrodek ruchu drogowego, w którym przeprowadzono egzamin państwowy;
 - 17) zakres i numer zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym.
2. W ewidencji gromadzi się dane o osobach, o których mowa w art. 100a ust. 3 pkt 2, 3, 5, 7 i 9:
- 1) imię i nazwisko;
 - 2) datę i miejsce urodzenia;
 - 3) numer ewidencyjny Powstającego Elektronicznego

nego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL, zamiast danych – podaje się numer i nazwę dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał ten dokument;

- 4) numer ewidencyjny odpowiednio instruktora, egzaminatora, lekarza, psychologa lub instruktora techniki jazdy;
 - 5) zakres posiadanych odpowiednich uprawnień;
 - 6) datę ważności dokumentu potwierdzającego posiadanie odpowiednich uprawnień.
3. W ewidencji gromadzi się dane o jednostkach, o których mowa w art. 100a ust. 3 pkt 4, 6 i 8:
- 1) nazwę jednostki;
 - 2) siedzibę;
 - 3) numer ewidencyjny;

- 4) numer identyfikacji statystycznej (REGON);
 - 5) odpowiedni zakres prowadzonej działalności.
4. Dane, o których mowa w ust. 1, przekazuje do ewidencji:
- 1) organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po wydaniu dokumentu stwierdzającego uprawnienie, w zakresie wymienionym w pkt 1-10;
 - 2) odpowiednio do swoich kompetencji: właściwa jednostka organizacyjna Policji, Inspekcji Transportu Drogowego lub Żandarmerii Wojskowej, organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, prokurator lub sąd, niezwłocznie po dokonaniu tych czynności, w za-

kresie wymienionym
w pkt 11 lit. a;

- 3) organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po wydaniu decyzji – w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. b i h;
- 4) organ właściwy w sprawach wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o wystąpieniu tych zdarzeń – w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. c;
- 5) sąd, niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia – w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. d;
- 6) odpowiednio do swoich kompetencji: właściwa jednostka organizacyjna Policji, Inspekcji Transportu Drogowego lub Żandarmerii Wojskowej, prokurator lub sąd

– w zakresie wymienionym w pkt 11 lit. e oraz f;

- 7) podmiot prowadzący kursy kształcące dla kierowców przewożących towary niebezpieczne, o których mowa w przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych – w zakresie wymienionym w pkt 12;
- 8) starosta – w zakresie wymienionym w pkt 13-17.

5. Dane, o których mowa w ust. 2, przekazują do ewidencji:

- 1) starosta – w zakresie osób wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 2;
- 2) wojewoda – w zakresie osób wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 5 i 9;
- 3) marszałek województwa – w zakresie osób, o których mowa w art. 100a ust. 3 pkt 3 i 7.

6. Dane, o których mowa w ust. 3, przekazuje do ewidencji:
 - 1) starosta – w zakresie jednostek wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 4;
 - 2) wojewoda – w zakresie jednostek wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 8;
 - 3) marszałek województwa – w zakresie jednostek wymienionych w art. 100a ust. 3 pkt 6.
7. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 10 lit. d, zgromadzone w ewidencji, podlegają usunięciu z tej ewidencji, jeżeli skazanie, na podstawie którego orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, uległo zatarciu. Informacje o zatarciu przekazuje do ewidencji Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego.
8. Administrator danych przetwarzający dane osobowe na potrzeby ewidencji jest zwolniony z obowiązku informacyjnego określonego

w art. 25 ust. 1 ustawy,
o której mowa w art. 80b
ust. 4.”,

e) w art. 100c w ust. 1 dodaje się pkt 14
w brzmieniu:

„14) marszałkowi województwa.”,

f) uchyla się rozdział 2 i 2b,

g) w art. 117 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do zadań ośrodka należy:

- 1) współpraca z wojewódzką radą bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 2) współpraca ze starostami przy wykonywaniu nadzoru nad szkoleniem;
- 3) organizowanie egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz kierujących pojazdami;
- 4) prowadzenie szkolenia dla kandydatów na egzaminatorów przeprowadzających egzaminy państwowe;
- 5) prowadzenie 3-dniowych warsztatów doskonalenia zawodowego dla egzaminatorów;
- 6) prowadzenie kursów:
 - a) doszkalcających dla nauczycieli prowadzących zajęcia szkolne dla

uczniów ubiegających się o kartę rowerową lub motorowerową,

- b) doształcających w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- c) reedukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- d) reedukacyjnych w zakresie problematyki przeciwalkoholowej;

7) organizowanie zajęć dla uczniów ubiegających się o kartę rowerową;

8) prowadzenie kursów dla osób ubiegających się o kartę motorowerową;

9) przekazywanie informacji w zakresie zdawalności egzaminu państwowego marszałkowi województwa i starostom;

10) inna niż wymieniona w pkt 4-10 działalność oświatowa w zakresie ruchu i transportu drogowego.”,

h) w art. 119 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Przychodami ośrodka są przychody:

- 1) z wykonywania zadań, o których mowa w art. 117 ust. 1;
- 2) z wykonania innych zadań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 3) z działalności, o której mowa w art. 117 ust. 3.

3. Wydatkami ośrodka są koszty:

- 1) bieżącego utrzymania ośrodka;
 - 2) wykonywania zadań, o których mowa w art. 117 ust. 1;
 - 3) inwestycji związanych z działalnością ośrodka, o której mowa w art. 117;
 - 4) związane z wydatkami na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze województwa, w szczególności na popularyzację zasad ruchu drogowego i podnoszenie kultury jazdy kierowców, na które ośrodek przeznacza pozostałe wolne środki, niewykorzystane na wydatki, o których mowa w pkt 1-3.”,
 - i) uchyla się rozdział 4;
- 4) w art. 129 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Policja może wystąpić do starosty z wnioskiem o skierowanie kierowcy lub osoby posiadającej pozwolenie do kierowania tramwajem na egzamin sprawdzający kwalifikacje, jeżeli podczas wykonywania swoich zadań stwierdzi, że istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do kwalifikacji tej osoby.”;
- 5) dodaje się art. 129b-129d w brzmieniu:
- „Art. 129b. 1. Badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przeprowadza się przy użyciu urządzeń elektronicznych do-

konujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie urządzeniem elektronicznym lub osoba ta odmawia poddania się takiemu badaniu. W takim przypadku ustalenie zawartości w organizmie alkoholu następuje na podstawie badania krwi lub moczu.
3. Badanie w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu może być przeprowadzone również w razie braku zgody kierującego, o czym należy go uprzedzić.
4. Warunki oraz sposób przeprowadzania badań, o których mowa w ust. 1 i 2, określają odrębne przepisy.

Art. 129c. 1. Badanie w celu ustalenia w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu przeprowadza się przy użyciu metod niewymagających badania laboratoryjnego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia jego przeprowadzenie metodą niewymagającą badania laboratoryjnego albo osoba ta odmawia poddania się takiemu badaniu. W takim przypadku ustalenie w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu następuje na podstawie badania krwi lub moczu.
3. Dopuszcza się badanie krwi lub moczu jako następstwo badania przeprowadzonego metodą, o której mowa w ust.1, albo jeżeli nie ma możliwości wykorzystania tej metody.
4. Badanie w celu ustalenia obecności w organizmie środka działającego podobnie do alkoholu, w sposób określony w ust. 2 i 3, może być przeprowadzone również w razie braku zgody osoby podlegającej badaniu, o czym należy ją uprzedzić.
5. Minister właściwy do spraw zdrowia, kierując się skutkami oddziaływania na organizm kierowcy środków działających

podobnie do alkoholu, określi,
w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz tych środków;
- 2) warunki i sposób przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie.

Art. 129d. 1. W razie uczestniczenia w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny, kierujący pojazdem jest poddawany badaniu na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.

2. Badaniu, o którym mowa w ust. 1, można poddać także inną osobę, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem uczestniczącym w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, mają prawo żądać od organu kontroli ruchu drogowego przeprowadzenia badania krwi lub moczu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.”;

6) uchyla się art. 130;

- 7) uchyla się art. 138;
- 8) w art. 139 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Przepisy art. 135-137 stosuje się odpowiednio do pozwolenia do kierowania tramwajem.”;
- 9) uchyla się art. 140 i 140a;
- 10) w art. 140h dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Szczegółową organizację i tryb prac wojewódzkiej rady bezpieczeństwa ruchu drogowego określa regulamin przyjęty przez radę w drodze uchwały.”;
- 11) w art. 140i pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) członkowie Wojewódzkiej Rady:
 - a) wojewódzki inspektor transportu drogowego,
 - b) dyrektor właściwego terenowo oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad,
 - c) przedstawiciel wojewódzkiego sztabu wojskowego,
 - d) wojewódzki kurator oświaty,
 - e) przedstawiciel zarządu województwa,
 - f) przedstawiciel zarządów powiatu,
 - g) przedstawiciel wójtów, burmistrzów, lub prezydentów miast,
 - h) przedstawiciel komendanta wojewódzkiego Policji,

- i) przedstawiciel komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej,
- j) przedstawiciel zarządu dróg wojewódzkich,
- k) przedstawiciel wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego,
- l) przedstawiciel zarządów dróg powiatowych,
- m) inne osoby wskazane przez wojewodę.”.

Art. 122. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przedsiębiorca osobiście wykonujący przewozy i zatrudnieni przez przedsiębiorcę kierowcy, a także inne osoby niezatrudnione przez przedsiębiorcę, lecz wykonujące osobiście przewozy na jego rzecz, spełniają wymagania określone w przepisach ustawy, przepisach ustawy z dnia ... o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr ..., poz. ...) oraz w innych przepisach określających wymagania w stosunku do kierowców, a także nie byli skazani prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa umyślne przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, mieniu, wiarygodności dokumentów lub ochronie środowiska;”;

2) w art. 6 w ust. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) spełnia wymagania określone w przepisach ustawy i w przepisach ustawy z dnia o kierujących pojazdami;”;

3) w art. 39a w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) posiada odpowiednie uprawnienie do kierowania pojazdem samochodowym, określone w ustawie z dnia ... o kierujących pojazdami;”;

4) w art. 39b¹ uchyla się ust. 5;

5) w art. 39f:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zasady dokonywania wpisu, o którym mowa w ust. 1, określają przepisy ustawy z dnia o kierujących pojazdami.”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Za wydanie karty kwalifikacji kierowcy pobiera się opłatę w wysokości, odpowiadającej wysokości opłaty za wydanie prawa jazdy, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami.”;

6) w art. 39g w ust. 2 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) prowadzi działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców, określoną przepisami ustawy

z dnia o kierujących pojazdami, lub spełnia wymagania określone dla tej działalności;

2) zapewnia prowadzenie szkolenia:

- a) przez osoby posiadające uprawnienia instruktora techniki jazdy, o których mowa w przepisach ustawy z dnia o kierujących pojazdami,
- b) przez wykładowców posiadających wiedzę, umiejętności i wykształcenie niezbędne do zapewnienia prawidłowego szkolenia,
- c) zgodnie z programem szkolenia;”;

7) w art. 39j ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zakres badań lekarskich, o których mowa w ust. 1, obejmuje ponadto ustalenie istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami, zgodnie z ustawą z dnia o kierujących pojazdami.”;

8) w art. 39k ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Badania psychologiczne, o których mowa w ust. 1, są wykonywane, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, w zakresie i na zasadach określonych dla kierowców w ustawie z dnia o kierujących pojazdami.”.

Art. 123. 1. Rejestry działalności regulowanej, o których mowa w art. 103 ust. 1, art. 115g ust. 1 i art. 124a ust. 1 ustawy z dnia

20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zostają przekształcone w rejestry działalności regulowanej, o których mowa odpowiednio w art. 28 ust. 1, art. 84 ust. 1 i art. 111 ust. 1.

2. Wpisy do rejestrów, o których mowa w ust. 1, dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują ważność.

3. Przedsiębiorca wpisany przed dniem wejścia w życie ustawy do rejestru, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, jest obowiązany:

- 1) przedłożyć staroście informację w zakresie danych, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 5, 8 i 10 – w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy;
- 2) ustanowić doradcę do spraw pedagogicznych i przedłożyć staroście informację, o której mowa w art. 28 ust. 5 pkt 9 – w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy;
- 3) spełnić wymagania w zakresie posiadanych pomocy dydaktycznych i przedłożyć staroście informację o spełnieniu tego obowiązku – w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy;
- 4) dostosować infrastrukturę ośrodka szkolenia kierowców do wymagań, o których mowa w art. 28 ust. 3, i przedłożyć staroście informację, o której mowa w art. 28 ust. 5 pkt 5 – w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

4. Starosta wydaje decyzję o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka szkolenia kierowców przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 3, skreślając go z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił co najmniej jednego z obowiązków, o których mowa w ust. 3.

5. Przedsiębiorca wpisany przed dniem wejścia w życie ustawy do rejestru, o którym mowa w art. 124a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, jest obowiązany przedłożyć marszałkowi województwa informację w zakresie danych, o których mowa w art. 86 ust. 4 pkt 5 i 6 – w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

6. Marszałek województwa wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 5, działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia pracowni psychologicznej, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił obowiązków, o których mowa w ust. 5.

7. Przedsiębiorca wpisany przed dniem wejścia w życie ustawy do rejestru, o którym mowa w art. 115g ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, jest obowiązany przedłożyć wojewodzie informację w zakresie danych, o których mowa w art. 112 ust. 2 pkt 2-5 i 8 – w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

8. Wojewoda wydaje decyzję o zakazie prowadzenia przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 7, działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, skreślając przedsiębiorcę z rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek doskonalenia techniki jazdy, jeżeli przedsiębiorca nie wypełnił obowiązków, o których mowa w ust. 7.

Art. 124. Przedsiębiorca prowadzący, w dniu wejścia w życie ustawy, kursy kwalifikacyjne dla kandydatów na instruktorów może prowadzić kursy, o których mowa w art. 35, przez okres roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 125. 1. Ewidencje, o których mowa w art. 105 ust. 2 pkt 7, art. 110 ust. 1 pkt 10, art. 115j ust. 2 pkt 4 i art. 124a ust. 9 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zostają przekształcone w ewidencje, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 1 pkt 9, art. 58 ust. 1 pkt 12, art. 114 ust. 2 pkt 4 i art. 86 ust. 2 pkt 4.

2. Rejestr, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 123 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, zostaje przekształcony w ewidencję, o której mowa art. 76 ust. 1 pkt 6.

3. Wpisy w ewidencjach, o których mowa w ust. 1, dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy, zachowują ważność.

4. Organ prowadzący ewidencję, o której mowa w art. 33 ust. 1 pkt 9, art. 58 ust. 1 pkt 12, art. 114 ust. 2 pkt 4, art. 76 ust. 1 pkt 6 i art. 86 ust. 2 pkt 4, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, wzywa osobę wpisaną przed dniem wejścia w życie ustawy do odpowiedniej ewidencji, o której mowa w ust. 1, do przedłożenia aktualnych informacji w zakresie danych umieszczonych w tych ewidencjach.

5. Osoba wezwana do przedłożenia aktualnych informacji w zakresie danych umieszczonych w ewidencji, w trybie, o którym mowa w ust. 4, jest obowiązana przedłożyć te informacje, w terminie miesiąca od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem skreślenia z ewidencji.

6. Osobę wpisaną, w dniu wejścia w życie ustawy, do ewidencji, o której mowa w art. 105 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

- 1) art. 33 ust. 1 pkt 1, 6 i 7 – w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień do prowadzenia zajęć;

- 2) art. 33 ust. 1 pkt 4 i 5 – do końca okresu ważności posiadanej legitymacji instruktora;
- 3) art. 37 ust. 1 pkt 1 – przez okres roku od dnia wejścia w życie ustawy.

7. Osobę wpisaną, w dniu wejścia w życie ustawy, do ewidencji, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

- 1) art. 58 ust. 1 pkt 1, 6 i 7 – w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień do przeprowadzania egzaminów państwowych;
- 2) art. 58 ust. 1 pkt 4 i 5 – do końca okresu ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego, o których mowa w art. 110 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
- 3) art. 62 ust. 1 pkt 2 – do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym uczestniczył w szkoleniu organizowanym przez dyrektora wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego na podstawie dotychczasowych przepisów.

8. Osobę wpisaną, w dniu wejścia w życie ustawy, do ewidencji, o której mowa w art. 115j ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w art. 114 ust. 2 pkt 3 – w zakresie dotychczas posiadanych uprawnień do przeprowadzania ćwiczeń praktycznych w ośrodku doskonalenia techniki jazdy.

9. Osobę wpisaną, w dniu wejścia w życie ustawy, do rejestru, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 123

ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w art. 76 ust. 1 pkt 2-4.

Art. 126. 1. Osobę, która w ramach stosunku pracy, wykonywanej działalności gospodarczej, pełnionej służby lub wykonywanej funkcji kierowała pojazdem uprzywilejowanym w dniu wejścia w życie ustawy, uznaje się za spełniającą wymagania, o których mowa w:

- 1) art. 104 ust. 1 pkt 3 – do końca okresu ważności orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psychologicznego wydanego na podstawie badań, o których mowa w art. 122 ust. 2 i art. 124 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym;
 - 2) art. 104 ust. 1 pkt 4 – przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy;
 - 3) art. 104 ust. 1 pkt 5 – przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest obowiązana:
- 1) mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionych organów zaświadczenie wydane w trybie określonym w art. 95a ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, przez okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 3;
 - 2) uzyskać zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym przed upływem końca okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.

Art. 127. Przedsiębiorcę produkującego w dniu wejścia w życie ustawy blankiety praw jazdy oraz pozwoleń na kierowanie tramwajem na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw transportu uznaje się za wybranego w trybie art. 18, przez okres, na jaki została zawarta umowa.

Art. 128. 1. Prawa jazdy, pozwolenia wojskowe oraz pozwolenia na kierowanie tramwajem, karty motorowerowe i karty rowerowe wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym zachowują ważność w zakresie, na jaki zostały wydane.

2. Prawa jazdy oraz pozwolenia na kierowanie tramwajem, o których mowa w ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 11, poz. 41, z późn. zm.⁸⁾), wymienia się na koszt osoby uprawnionej, na warunkach określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 150 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Art. 129. 1. Szkolenie osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy prowadzone w dniu wejścia w życie ustawy w formie kursu lub zajęć szkolnych jest kontynuowane na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla osób ubiegających się o wydanie prawa jazdy wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym zachowuje ważność w zakresie, na jaki zostało wydane.

3. Złożony z wynikiem pozytywnym, przed dniem wejścia w życie ustawy, egzamin państwowy uznaje się za spełniający wymagania określone w ustawie.

Art. 130. 1. Drogi publiczne w miastach stanowiących w dniu wejścia w życie ustawy siedzibę wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego uznaje się za spełniające wymagania do przeprowadzania egzaminu w ruchu miejskim, o których mowa w art. 52 ust. 3 pkt 2.

2. W terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy egzamin państwowy może być przeprowadzany przez egzaminatora, o którym mowa w art. 125 ust. 7, zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Art. 131. 1. Do dnia 31 grudnia 2010 r. informacje, o których mowa w art. 91 ust. 2, art. 97 ust. 2 pkt 1 lit. c i art. 101 ust. 2, Policja przekazuje staroście.

2. Do dnia 31 grudnia 2010 r. informacje, o których mowa w art. 91 ust. 3 pkt 2, art. 97 ust. 3 pkt 1 i 2, starosta przekazuje Policji.

Art. 132. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 80d ust. 7, art. 88 ust. 7, art. 94 ust. 4, art. 100, 115, 123, 125 oraz art. 127 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 133. Ustawa wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy:

- 1) art. 40 ust. 4 i art. 108 wchodzi w życie po upływie 2 lat od dnia ogłoszenia ustawy;
- 2) art. 42 ust. 1 pkt 6 lit. b i ust. 2 pkt 3, art. 44 ust. 1 pkt 3 lit. b i ust. 2 pkt 2, art. 65 ust. 2 pkt 9 lit. b

i ust. 3 pkt 2, art. 67 ust. 1 pkt 3 lit. b i ust. 2 pkt 2, art. 96 ust. 1-3, art. 103 ust. 1-2 i art. 121 pkt 4 i 13 w zakresie uchylenia przepisów art. 130 ust. 1, 2 i ust. 4 pkt 1, 2 i 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, a także art. 100b ust. 1 pkt 11 lit. e-f i pkt 13-16, ust. 2 i 3, ust. 4 pkt 6 i ust. 5 i 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

- ¹) Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Rady z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie praw jazdy (Dz.Urz. WE L 237 z 24.08.1991, z późn. zm., Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 1, str. 317).
- ²) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym i ustawę z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym.
- ³) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410 i Nr 235, poz. 1701.
- ⁴) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 141, poz. 1184, Nr 155, poz. 1297, Nr 163, poz. 1362, Nr 172, poz. 1440, Nr 175, poz. 1462 i Nr 180, poz. 1494 i 1497 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 171, poz. 1225 i Nr 235, poz. 1701.
- ⁵) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2777, z 2005 r. Nr 33, poz. 289, Nr 94, poz. 788, Nr 143, poz. 1199, Nr 175, poz. 1460, Nr 177, poz. 1468, Nr 178, poz. 1480, Nr 179, poz. 1485, Nr 180, poz. 1494, Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127, Nr 144, poz. 1043 i 1045, Nr 158, poz. 1121, Nr 171, poz. 1225 i Nr 235, poz. 1699.
- ⁴) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 669 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615.
- ⁷) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524.
- ⁸) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1992 r. Nr 26, poz. 114, z 1995 r. Nr 104, poz. 515 oraz z 1997 r. Nr 98, poz. 602.

3-04-om